

Brassói Lapok

Ára 5 (e)

Csüörnök
1931 * október 8

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

230. szám
XXXVII. évtől

Ára 5 lej

A dán,
a német,
az olasz,
a bolgár

RÓLUNK, ERDÉLYI MAGYAROKRÓL

Európa szíve iorró békevágygal összedobogott a bukaresti világparlamentben

Bukarest, október 6.

Majdnem két tucat állam parlament-jéből verődött össze a politikusoknak az a nemzetközi egyvelege, amely az Interparlamentáris Unió 27-ik konferenciája gyűjtőnéven a múlt hét közepe óta a Kamarában napról-napra szorgalmasan összeül és értekezik. Ahány csoport, annyi nemzeti egyéniség és érdek-szövevény, annyi nacionalizmus.

Eleinte rideg feszesség tagolta szét őket, még azokat is, akik — hogy úgy mondjuk — törzstagjai ennek a világparlamentnek. Alig három napi együtt-lét után azonban megtalálták a közös hangot, közös nevezőre hozták eszményi törekvéseiket: már csaknem teljesen közömbös, melyik ország delegátusa lép a szószékre, mert a maga módján és elgondolásával mindegyikük az erkölcsi és dologi leszerelést, a bensőséges együttműködést és az őszinte békét követeli minden vonatkozásban. A világválság, amely egyre gyakrabban hol itt, hol ott rengeti meg alapjaiban a gazdasági, társadalmi és politikai rendszert, egységesítő tette ideáljaiban ezt a parlamentközi parlamentet.

Mindegy, kit szólít meg az ember a folyosón, csak kíváncsiságból érdemes megkérdezni, melyik delegációnak a tagja, — egyaránt a nemzetközi összefogás kényszerítő szükségességét hangoztatja s elhanyagolandónak tart minden részletkérdést. Most a világparlament tagja, otthon — az más.

Mégis, mondhatnók, kapásból megpróbáltuk differenciálni ezt a csodálatos-képpen összehangolódott nemzetközi körust, amely itt annak ellenére is egyhangu, hogy nem csupán különböző nemzetbeliekből, hanem más-más célkitűzésű pártok képviselőiből tevődik össze.

Ismeri-e Erdélyt és általában a kisebbségi problémát? — ez volt a kérdés, amivel végigpróbáltuk néhány éppen kezünk ügyébe került delegátus fegyverzettségét és általános beállítottságát.

S íme, a válasz-csokor:

J. C. C. KYED, A DÁN FOLKETING TAGJA, GAZDÁLKODÓ

— Nem, sajnos, még nem ismerem Erdélyt, sem a magyarságot. Csak visszamenet fogom utbaejteni Budapestet.

— Azt találok természetesnek, hogy a kisebbségek pontosan ugyanazokat a jogokat élvezzék minden államban, mint a többségi nemzet. Nálunk, Dániában például a német kisebbség kultur-intézményei ugyanazt a támogatást kapják, mint az államiak s magától értetődően nincsenek kizárva a közelet egyetlen területéről sem. Manapság igazán az a helyzet, hogy elengedhetetlen az együttműködés...

FAUSTO BIANCHI, AZ OLASZ FASCISTA KAMARA KVESZTORA

Egyik legelegánsabb résztvevője a konferenciának, szép szál fiatalember, akit az anya- és csecsemő-védelem vitájában való felszólása alkalmával majdnem elnyeltek a karzaton levő hölgyek.

— Nem ismerem az erdélyi magyar kisebbség helyzetét. Különbözik úgy hallottam, hogy az a cirka egymillió magyar, aki itt, Romániában él, tulajdonképpen csak elmagyarosított román.

— Nehéz az ilyen kérdésekben helyszíni szemle nélkül kiigazodni, mert hiszen más-más a beállítás. De fontosabb ennél, uram, a lelki és gyakorlati leszerelés.

ST. DASZKALOFF, BOLGÁR KÉPVISELŐ

Az egykori Sztambulinszkij-féle paraszt-szövetség egyik vezető-embere, maga is gazdálkodó. Egyik fivére egy ideig belügyminisztere volt az 1923-ban megbuktatott Sztambulinszkij-kormány-nak, majd prágai követ lett s ebben a minőségében meggyilkolták.

— Nagyjából tisztában vagyok a kisebbségi kérdéssel, de — úgy-e, megértem, — nem nyilatkozhatom. A magyarokat jól ismerem, egyik fiam most is Magyarországon tanul. Kell-e mondanom, hogy rokonszenvezem velük? Egyébként azt találok, hogy agrár-jellegük egy frontba kellene állítsa egy Magyarországot és Romániát, mint Romániát és Bulgáriát. Azonosak a bajaink és problémáink...

PAUL LOBE, A REICHS-TAG ELNÖKE

Egyik legaktívabb és legmerészebb hangu résztvevője a konferenciának. Ő és az őszbeccsavarodott Lafontaine belga szenátor azok, akik nevén szokták nevezni a gyermeket és nem igen köntörfalaznak megállapításaikban. A német birodalom örökösnek mondható elnökét alig lehet egyedül elcsipni.

— Nem szeretném blamálni magam, tehát nem felelhetek erre a kérdésre. Nem vagyok kellőleg tájékozva a kisebbségi kérdés jelenlegi állásáról. Csak visszatérünkben fogjuk meglátogatni Erdélyt, már amennyiben időnk engedi. Nagyon szeretném közelebbről ismerni.

— Igen, a német-francia megegyezéssel fordul meg Európa sorsa, ez az én véleményem is. Ha ez megvalósul, számíthatunk az általános megbékélésre.

Pompeiu román elnök: a magyarokról Gratz magyar delegátus: a románokról

Érdekes, hogy a konferencia közeledési és együttműködési hajlama a német-francia megegyezés mellett a román-magyar kapcsolatok kimélyítésének az óhajában konkretizálódik. Erről esik a legtöbb szó s ezt a tendenciát külön is aláhúzza az a tény, hogy az uralkodó Színájában külön kihallgatásra kérte dr. Gratz Gusztáv volt magyar külügyminisztert.

Módunkban volt hallani egyrészt Pompeiu elnöknek, másrészt Gratz Gusztávnak a véleményét a konferenciáról és speciálisan a magyar-román köz-

ledésről.

Pompeiu professzor, a Kamara elnöke, aki az Interparlamentáris Unió konferenciáján is elnököl, többek között ezeket mondotta:

— Azt találok, hogy ez a konferencia egyáltalán nem hasonlít az előzőkhöz. A hangnemből, formából, sőt a nyelvezetben is, melyben a viták lefolynak, valahogyan sokkal több a testvéri, a kölcsönös és emberi azállat, hogy kivétel nélkül mindenki hön óhajtja a békét. Színté azt mondhatjuk, hogy ennek az értekezletnek minden egyes résztvevője a

béke őszinte előharcosa. Ezért aztán különösen nagy megtiszteltetésnek tartom, hogy én elnökölhetek egy ilyen konferencián.

A kisebbségi magyarságról és a román-magyar viszonyról beszélve, Pompeiu elnök eképpen nyilatkozott:

— A legzavartalanabb békében óhajunk élni szomszédainkkal és a jólét legmagasabb fokát biztosítani minden polgárunknak faji és származási megkülönböztetés nélkül. Jóllehet a válság elleni harcunk erősen igénybevesz, mégis mindig lesz elegendő időnk ahhoz is, hogy kisebbségi polgártársaink helyzetével törődjünk.

— Ami Magyarországhoz való viszonyunkat illeti, a leghatározottabban és a legőszintébben állíthatjuk, hogy Magyarországon mulik a jószomszéd-ság kapcsolatainak a kifejlesztése, mert mi, románok, nem mulasztunk el egyetlen alkalmat sem, hogy szorosabbá fűzzük ezeket a kapcsolatokat.

Ugyanekkor Gratz Gusztáv dr. magyar delegátus a következőket jelentette ki a konferenciával kapcsolatban:

— A mostani interparlamentáris konferenciát rendkívül sikerültnek tartom, mert a viták mindvégig érdekesek és lekötik a hallgatóságot. Talán előnyére volt a konferenciának, hogy a gazdasági válság folytán azok a parlamenti képviselők, akik az ilyen konferenciákat inkább csak kéjutazásra való alkalomnak tartják, ezúttal elmaradtak.

— Ami Magyarország és Románia közötti viszonyt illeti, az ma jóval kedvezőbb, mint volt még két évvel ezelőtt is. A magam részéről szeretném, ha ezen a téren még előbbre jutnánk. Azt remélem, hogy a román-magyar kereskedelmi kamara, amely a nyáron mindkét országban megalakult és Budapesten az én elnökletem alatt meg is kezdte működését, hasznos szolgálatokat fog tenni ebben a tekintetben.

Ilyen egyhangú demonstrációt a közeledés kívánságának aligha produkált még konferencia. Csak el ne felejtessék mindezt saját parlamentjükben sem a bukaresti szép napok résztvevőit!

Körösi Sándor.

Curtius német kül- ügyminiszter lemondott

Berlin, október hó 6.

A politikai és gazdasági élet amugy is rendkívül érzékeny atmoszférájába ma újabb nyugtalanító hírként vonult be Curtius külügyminiszter váratlan lemondása.

Curtius ma levelet írt Brüning kanc ellárnak, akit emlékeztett arra, hogy már régebbi elhatározása volt, hogy Genfből való visszatérése után megválk társé ajától. Ez a pillanat most elérkezett és ilyenformán kéri a kancellárt, továbbítsa lemondólevelét Hindenburg köztársasági enökhöz.

Curtius lemondásának körülményei egyelőre rendkívül homályosak és éppen ezért hatnak idegesítőleg a közvéleményre.

Feloszlik az angol parlament

A koalíciós minisztérium befejezte misszióját

London, október 6.

A lordok háza tegnap délután harmadik olvasásban lefogadta a szanalási törvényjavaslatot, amelyet a király még az esti órákban szentesített. Ezzel befejeződött az a misszió, amelyre a nemzeti kormány MacDonald vezetése alatt vállalkozott.

A kora éjszakai órákban a kormány tagjai már is minisztertanácsot tartottak és ezen elhatározták a parlament feloszlását, egyben megállapodtak abban, hogy egymással szemben nem állítanak jelölteket.

Az angol politikai életben így tehát rövidesen fordulat várható és a „kooperációs” kormányzástól az ország valószínűleg visszatér a pártkormányzásra.

Braescu kisasszony elmondja, hogyan zuhant alá 6000 méter magasból a földre

Egy borzalmas világrekord szívszorogató részletei

Bukarest, október 6.

Az új világrekordot még a délutáni órákban a világ minden részébe szétvájtatózták. Egy órával azután, hogy Braescu kisasszony ép bőrrel uszta meg hat-ezer méteres ugrását, Londonban már éppen úgy tudtak az új világrekordról, mint Párisban vagy Berlinben.

MIT ÉRZETT KISASSZONY?

Most itt ülök szemben Braescu kisasszonnyal és arról a végzetes huszonegy percről beszélgetünk, amely eltelt, míg ez a finomarcu hosszuhajú leány a hatezer méter magasságban keringő repülőgépből kilépett a — semmibe és a hatkilométeres azuron keresztül földet ért.

— Azt mondja el, hogy mit érzett, amíg az űrben lebegett, amikor zuhant, zuhant lefelé, ég és föld között, teljes huszonegy percen keresztül? Mit érzett? Mire gondolt? Mit csinált? Hiszen közel egy félórát töltött a végtelen semmiben...

Braescu kisasszony majdnem csodálkozva, kissé csufondáran mosolygva ezekkel hallgatja végig ezt a lelkendezve feltett kérdést. Ez a leány, ezekkel az átetszően tisztá, szinte acélosan hideg szemekkel, mintha egy más világból érkezett volna hozzánk. Látszik az arcán, hogy

BRAESCU kisasszony

„Zuhantam lefelé, mint egy leejtett kő!”

...mélyen bent ültem a gépben, a derekam is oda volt szíjazva az üléshez. Feloldottam a szíjait és aztán a jobb lábamat áttemeltem a gép peremén. Nagy, combig érő csizma volt rajtam. Nehézkesen tudtam mozogni. De aztán már ki tudtam lögatni a lábamat a gépből. A két kezemmel ellöktem magamat és

a következő pillanatban már zuhantam lefelé.

Mint egy leejtett kő, úgy estem, zuhantam a mélybe és ez volt a 21 perces zuhanásom legborzalmasabb husz másodperce. A hátamra erősített ejtőernyő még nem nyílt ki. Mi lesz, ha az ejtőernyő egyáltalában nem fog kinyitni? Hiszen ha az ejtőernyő nincs jól összehajtogatva, vagy egy kötél nem előírászerűen fekszik, vagy az ejtőernyő impregnált szövete ész-

szeragad.

akkor a legirtózatosabb halál vár rám. Egy kép villant elém, valahol egy külföldi magazinban láttam, egy összeroncsolt hus- és rongyhalmaz... és alatta egyetlen szó aláírás: Az áldozat. Hiszen — mikor is volt ez? — én magam is részt vettem néhány kísérletben, amikor repülőgépből kidobtuk egy homokzsákra fel-erősített ejtőernyőt, amely — biztosan valahol, valami hibát történt — nem nyílt ki... ha a homokzsák helyett engem vinné az irtózatba az összezsúrt ejtőernyő?

Előrehajol, a két kezét összekulcsolja és az acélkékszemével maga alá néz. Hal-kan, szinte önmagának beszél. Tulajdonképpen csak most, utólag döbben rá arra, hogy mit élt át odafent, a hatkilométeres magasságban...

csak most, a kérdésem feltevése után jut eszébe, hogy ez a bravuros hatezer méteres ugrás nemcsak a szaklapokat, a repülőtiszteket és technikai szakértőket érdeklí, hanem az új, 1931-es, modern-romantikára éhes közönség is tátott szájjal nézi, ahogyan egy fiatal lány repülőgépben a fellegeken túlra emelkedik, hogy aztán a két kezét a mellén összefonva leugrik a feneketlen semmibe.

...amikor a repülőgép hatezerkét-száz méter magasságba emelkedett fel, a pilóta-főhadnagy hátranézett. A motorzajtól nem hallottam szavát, csak a pillantásából éretem meg, hogy elértük végre a hatezer métert. A hátamra volt szerelve az ejtőernyő, a mellem alatt a lepecsételt magasságmérő. Szerettem volna odakiáltani a főhadnagynak, hogy menjen még feljebb, nem hat, hanem hét-ezer méterről szerettem volna kiugrani, de a főhadnagy már köztözni kezdett, ráfeküdt a gép volánjára és én kiugrottam a gépből...

Ezt úgy mondja el, mintha csak a vilámos lépcsőjéről ugrott volna le. Hosszasan kell unszolnom, míg végre pontosan visszaemlékszik arra a pillanatra, amikor ott a fellegeken túl, hatezer méteres magasságban megállott a repülőgép peremén...

Braescu kisasszony a Popa-Tatu-utcában lakik. A nagynénjénél van albérleti szobája. Tipikus külvárosi lakás. Hosszu udvar és az ablaka előtt állandóan egy sereg kíváncsi fej kandikál a szobába. Mosolyogva néz az ablak felé.

...zuhanás közben olyan merev az ember teste, mintha keresztbe volna feszítve. A derekamra erősített magasságmérő zuhanás közben elérhetetlen távolságra volt tőlem. De nekem már meg volt a gyakorlatom, hogy ezen segíthessek. Egy tűkör volt a zsebemben, ezt odatartottam a skála elé és a hideg futott végig a hátamon.

amikor láttam, hogy még mindig ötezer méter magasságban uszom, pedig az volt az érzésem, hogy egy örökkévalóság óta zuhanok lefelé

...Lehunytam a szemem és igyekeztem semmire sem gondolni. De mintha egy jeges kéz rántotta volna fel a szemhéjamat és szinte rám parancsolt, hogy nézzek lefelé. Ott lent, az irtózatos mélység-

„Engedjenek feködni... a földön!”

A kisasszony, a világrekordernő, zavar-tan mosolyog:

— Ezt mind leírja? Mit fognak szólni az emberek, ha ilyesmit olvasnak? Jobb szeretném, ha csak azt írná, hogy aggódtam a két pilóta sorsa miatt... hiszen, ha mindent el tudnék mondani, ami végigszalad az ember fejében, imig leér a földre. Én például lehunytam a szemem és mintha csak egy moziban lettem volna, egymásután cikkáztak előm a múltból, a régen elfelejtett képek: Láttam magamat, mint kis iskoláslányt, ahogy sietek az iskolába, olyan sáros volt az utca az iskola előtt és én kerülgettem a tócsákat. Aztán...

Megint az a zavart mosoly:

...még csak azt tessék megírni, hogy amikor végre egy örökkévalóság után közeledtem a földhöz — talán ötszáz méterre lehettem —, lehunytam a szemem...

Gyakran utánozva — sohasem utólrve!

Minden, ami jó, azt utánozzák, az utánzat a modern technikai eszközök segítségével, gyakran látszólag bizonyos fokig sikerül is. A hátrányok azonban az első kísérleteknél már feltűnnek és nyilvánvalóvá teszik az utánzatot.

ZEBRA nem közönséges tisztítószer, amilyen számtalan ilyen szer piacra került már. A szer vegyi összetétele megkülönbözteti a többi hasonló gyártmányoktól.

A ZEBRA-val tisztított takaréktűzhelylapok, vaskályhák, valamint minden más háztá-ly, gyémántcsillogású fényt kap, amely so-kaig eltart.

Tegyen kísérletet ezzel a szerrel és meg-lesz elégedve.

Kapható folyékony formában, tubusokban, kokcákban, valamint paszta alakjában, min-den jobb fűszer-, vas- és háztartási cikkek-letben.

ben, egészen valószínűtlenül hatott rám a táj. Egy város látszik, de meszeszerű távolságban, aztán egy ezüst csik, ez csak a Duna lehet. Szent Isten, hát mikor érel én földet? Megint megnézem a magassá-g mért és érzem, hogy az izolt szeműve-gem alól lassan könnyek szivárognak elő...

„5400 méternél sirni kezdettem...”

Braescu kisasszony felkacag.

— Képzeld el, három vagy négyezer méter magasságban sirni kezdtem. Szé-gyelmem kellene, de azért elmondom Igenis, sirni kezdtem. Milyen furcsa! Eszembe jutott egy fiatalember, aki talál- négy vagy öt évvel ezelőtt szerencsétlenül járt. Arra gondoltam, hogy a családja mennyit sirathatta.

— Aztán arra gondoltam, hogy sehol sem látom azt a két repülőgépet, amely elki-sért bennünket. Hát ha szerencsétlenül jár a két pilóta. A délutáni lapok megírják, hogy nagy szerencsétlenség történt. A repülőkapitánynak fiatal felesége van. Ali-merik neki megmondani az irtózatos hír-t. De ő kikapja az egyik látogatója kezé-ből az újságot és felsikolt. Egy fekszik ott a szőnyeges szoba közepén, mintha is meghalt volna.

met és ledobtam a földre. Nem tudom, hogy miért tettem. Nyulszőrrel béle-drága repülőkesztyű volt. A szemüveg-met is ledobtam. Úgy éreztem, hogy vi-lamit le kell dobnom. Aztán én is meg-érkeztem. Egy kukoricas szélre zuhan-tam le. A hátamra estem és csak mint ködön keresztül láttam volna: egy emb-szaladt felém. Csak tátozta a száját. Mondott valamit, de egy szót sem érte-tem. A pilóta-főhadnagy, aki felvitt magasba, szintén megérkezett. Láttam, mikor nem messze tőlem leszállt a gép-vel. Ő is beszélt hozzám. De én csak mo-solyogtam. Ott feködtem a kukoricas sz-lén és mosolyogtam. Félig le voltam t-karva az ejtőernyő sárga selyem vász-nal és csak a szememmel intettem, hog-ne bántsanak. Nincs semmi bajom, sz-en mosolygok, csak — engedjenek el-kicsit feködni a jó kemény földön...

FARKAS ALADÁR

Deviza-státárium Csehszlovákiában

Mindenki köteles beszolgáltatni az idegen devizákat néhány kivétellel

Prága, október hó 6.

A Cseh Nemzeti Bank hétfőn hivatalos közleményt adott ki, amelyben részlete-sen ismerteti a valutakorlátozási rende-letet. Eszerint

a csehszlovák bankjegyek kivitele tizezer koronán felül engedélyre szo-rul.

Az utasforgalomban ugyanaz a személy havonta csak tizezer csehszlovákia-nyi ki, postautalványon egyazon személynek

ugyancsak tizezer koronát szabad es-küldeni. Az idegen devizák — a tör-font, osztrák schilling, pengő, valami-a délamerikai és északeurópai pénz-kivételével — azonnal beszolgáltatá-dók. A pénztételek naponta, egya-z személynek legfeljebb huszezer csehszlovákia-nyi utalhatnak ki áruhitel cím-ötvenezer csehszlovákia-nyi utalás semmiféle engedélyhez kö-t nincsen.

Telefon 145

Redoute Mozgó

BRASSÓ

Ma, kedden, 1931 év hatalmas slágere Zilahy Lajos „TÁBORNOK” című színművének filmváltozata a

„Tábornok”

A legnagyobb sikerű film, ami eddig Erdély és Bánát területén lepergett. A film cse-lekménye az orosz fronton játszódik le. Főszereplője a „Tábornok” CONRAD VEIDT, partnere OLGA TSCHECHOVA.

Előzőleg: Hetifiradó és Micky-Maus.

A világválság megoldásának kiindulási pontja az agrárkrízis elhárítása

— mondotta Sztéryni József az interparlamentáris konferencián

Bukarest, október 6.
Az interparlamentáris unió bukaresti konferenciájának keddi délelőtti ülésén Pompeiu elnök betértesztette azt a határozati javaslatot, amely a világparlament álláspontját szögezte le a leszerelési kérdésben. A határozati javaslat gyökeres leszerelést sürget az államok teljes egyenlőségének szellemében, számolva azonban egyes hatalmak különleges viszonyaival. Több felszólalás után Djuvara román delegátus közvetítő javaslatára a határozati javaslatot ujrászövegezés céljából az elnökséghez utasították vissza. Ugyanígy az elnökséghez utasították vissza azt a javaslatot is, amely nemzetközi hadsereg megszervezését indítványozta a Népszövetség égisze alatt. Ezután tértek át a napirend legfontosabb pontjára, a mezőgazdasági kérdés megtárgyalására, amelynek előadója Sztéryni József báró volt.

Sztéryni kegyelettel emlékezett meg Treub volt holland miniszterről, aki halá-

laig az interparlamentáris unió mezőgazdasági szakosztályának elnöke volt. Majd rámutatott arra, hogy a mezőgazdasági termelés világjelenségét csak nemzetközi szempontokból fogja megvilágítani. Kifejtette, hogy a Népszövetség Európa-bizottsága szerint is a világválság megoldásának kiindulási pontja az agrárkrízis elhárítása. Sajnálatos módon szögezte le, hogy az agrárlamok kivételéle még mindig igen súlyos akadályok gródnak. A román kormány tett kísérletet arra, hogy a preferenciális rendszert a mezőgazdasági termékek értékesítése körül is kipróbálja. Így jött létre a preferenciális elv alapján a német-román, majd a magyar-német kereskedelmi szerződés. Viszont a tengerentuli agrárlamok és Oroszország tiltakozására a Népszövetség a preferenciális egyezményekhez csak feltételekkel járult hozzá.

Az európai agrárprobléma nem is oldható meg elszigetelten s ezért meg kell egyezni a tengerentuli államokkal is.

A világ agrárállamainak megegyezését követnie kell az ipari államok vámszövetségének is.

A megoldást két irányban kell keresni. Szabályozni, esetleg korlátozni kell a mezőgazdasági termelést különös tekintettel a fogyasztóképessegre és nemzetközi kartellek teremtésével meg kell szervezni és fel kell osztani a fogyasztó piacokat.

Sztéryni beszédét a konferencia delegátusai igen nagy tetszéssel és hangos tapsal ünnepezték. Megállapításai láthatólag igen mély benyomást tettek.

Az interparlamentáris unió mezőgazdasági bizottsága szerdán délelőtti kezdte meg tanácskozásait.

A konferencia körében elterjedt az a verzió, hogy az elhunyt Treub holland miniszter helyét a bizottság élén Sztéryni báróval töltik be.

Ebben az esetben 28 év óta először történnék meg, hogy az interparlamentáris unió valamelyik bizottságának élére magyar delegátus kerül.

Minden ország asszonyai bizonyítják: Finom holmi mosáshoz nincs jobb mint a Lux enyhe habja.

LUX

kíméli a szöveteket, élénkíti a színeket

Megindult az első próbapaper a román posta ellen

a magyar postai takarékpénztári betétek visszafizetéséért

November negyedikén kerül tárgyalásra egy négyezer koronás betétkönyvecske ügye a kolozsvári járásbírószágon

Kolozsvár, október hó 6.
Legalább százezer embert fog érdekelni Erdély és Bánát területén az a per, amelyet a régi magyar postatakarékpénztár egyik betétese indított meg a bukaresti postavezérigazgatóság ellen 4000 korona, vagyis 2000 lej tőkének és járulékaiknak megfizetésére.

Ez az első ilyen per, amelyet a román posta ellen indítottak és így az ítélet, amelyet a bíróság hozni fog, döntő kihatással lesz az összes hasonló helyzetben levő érdekeltre.

Keresetében a felperes ismerteti, hogy a háború előtti időkig a magyar királyi postatakarékpénztár a kisemberek tőkegyűjtésének előmozdítására bevezette a postai takarékbetétkönyveket, amelyekkel rászoktatta a közönséget, hogy már 50 fillérnél kezdődő tételekkel békében is bármely postahivatalnál betétet gyűjtsön magának. A betétgyűjtésnek ez a módja annyira elterjedt, hogy nem volt Magyarországon olyan kis postahivatal, amelynek ne lett volna egy csomó betétese. Az impériumváltozás után természetesen megszűnt a postának ez a működése és a sokezer betétes türelmesen várta, hogy a keservesen összegyűjtött koronákat a román postától megkapja. Három évi néma csend után 1921 november 21-én a kolozsvári postaigazgatóság 35476—921 szám alatt román és magyar felhívással fordult a közönséghez, hogy a magyar királyi postatakarékpénztárral fennálló helyzet tisztázása érdekében jeltessék be az összes betétkönyvecskéket, postatakarékpénztári részjegyeket, járadékbetétkönyvecskéket, fizetési utalványokat és csekket, ugyanakkor a kerületi postaigazgatóság kötelezte az összes postahivatalokat, hogy ezekről a bejelentett értékpapirokról 1921 december 10-ig készítsenek kimutatást és küldjék be a bukaresti postavezérigazgatósághoz.

A közönség kötelességtudóan eleget tett a felszólításnak, az összes erdélyi postahivatalok felterjesztették a kívánt kimutatásokat, — azután az egész ügy elaludt. Hat évig hiába vártak elintézés a betétesek, amikor végre 1927 áprilisában újabb rendelet jött Bukarestből, hogy mindenki szolgáltatassa be a takarékbetétkönyvét a postához, amely elismerényt adott róla. És újabb négy évig nem történt semmi.

Ez év áprilisában a postavezérigazgatóság 57557—1931 számú körrendeletével felhívta az érdekeltek törvényes örököseit, hogy miután 1918 óta a magyar királyi postatakarékpénztár eredeti betétesei közül igen sokan meghaltak, örököseik szolgáltatassák be a jogviszonyukat igazoló okmányokat. És azóta megint néma csend borítja ezt az ügyet.

Az 1918 óta eltelt 13 év alatt hol egy bukaresti bizottság járt Budapesten, hol egy magyar delegáció járt Bukarestben

a postatakarékpénztári követelések ügyében. Az eredmény az, hogy

még egyetlen betétes sem kapta vissza a pénzét a mai napig sem, holott a két állam már 1924-ben lezárta, hogy a postai betéteseknek járó összegeket ki kell fizetni, sőt az erre vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodást Románia és Magyarország kölcsönösen parafálták, ami a nemzetközi jogban azt jelenti, hogy az véglegesen el van intézve és már csak a két állam közötti elszámolás technikai lebonyolítása van hátra.

Ennek ellenére Románia még mindig nem

A font Bukarestben 634 lej

A bukaresti bankvezérek döntő tanácskozása Argetoianuval

Bukarest, október 6.
Ma délelőtti Manoiescu bankkormányzó vezetésével, több nagy bukaresti bank vezérigazgatója jelent meg Argetoianu pénzügyminiszternél, így többek között Nae Stefanescu, a Banca Romaneasca, Blank Arisztid, a Marmorosch Blank, Zimmermann, a Banca Moldovana vezetője és végül Kaufmann Oszkár. A bankvezérek, Manoiescu és Argetoianu között több órán át tartó tanácskozás kezdődött, amelyen

a pénzpiac helyzetét beszélték meg. Állítólag szóba került néhány nagybank fúziójának kérdése is.

Bukarestben a devizaforgalom erősen megcsappant.

Pengőben, schillingben és csekkoronában, a külföldi devizakorlátozások miatt, alig van üzlet.

A fontot itt ma 634 lejjel vették. Párisban a font 100-ról továbbesett 96 háromnegyedre.

A lej Zürichben 33,05.

Az alfalui bombamerénylet nyomozásának újabb szenzációja

Csikszereda, október 6.
A csikszeredai törvényszék vizsgálóbírója előtt újból megkezdődtek a kihallgatások arra vonatkozólag, hogy Barabás János dr. gyergyóalfalusi ügyvédnek milyen szerepe volt az Ávéd János dr. ellen elkövetett bombamerényletben. A fordulat meglepő, hiszen a marosvásárhelyi ítéletben a vizsgálóbírója csak néhány nappal ezelőtt helyezte szabadlábra a rendkívül súlyos váddal illetett ügyvédet.

A gyergyóalfalusi bombamerénylet vizsgálatában beköszöntött új fordulatban az a legmeglepőbb, hogy Ungvári András gyergyóalfalusi kereskedő, aki a nyomozás megindulásakor a legkomolyabb bizonyítékokat szolgáltatotta Barabás dr. ellen s később vallomását, mint minden alapot nélkülözött visszavonta, most újból megjelent a vizsgálóbíró előtt és

teljes egészében fenntartotta legelőször megtett terhelő vallomását.

Ungvári ezt a különös játékot a következő magyarázattal igyekezik valószínűvé tenni:

— Nem volt egy nyugodt percem a faluban, mert Barabás dr. emberei állandóan a nyomomban voltak és agyonütéssel fenyegettek, majd ígérekkel igyekeztek vallomásom visszavonására bírni. Tanácsot kértem az illetékesektől, hogy mit tegyek? Azt a felvilágosítást kaptam, hogy színleg menjek bele mindebe. Ebben megnyugodva megígér-

tem Baric Imrének, Barabás megbízottjának, hogy hajlandó vagyok Barabásné önnagyságával tárgyalni, de csak semleges helyen, mert a lakásukra el nem megyek.

A találkozásnál Baric Imre, Barabás dr. nevében felajánlott nekem 10.000 lejt és a főtárgyalás előtt fizetendő félmillió lejt, ha terhelő vallomásomat visszavonom.

Amikor erre hajlandónak nyilatkoztam, másnap bejöttem Csikszeredába, s amikor elhaladtam az ügyvéd háza előtt, Barabás dr. felesége 500 lejt nyújtott ki az ablakon elélegül. Mielőtt azonban a kért nyilatkozatot megtettem volna, az 500 lejt letétbe helyeztem a csikszeredai törvényszék vizsgálóbírójánál. Ezek után vontam vissza Barabás védőügyvédje, Ábrahám dr. előtt a terhelő vallomást, de annak állításait ma is megerősítem és alátámasztom ezzel a vesztegetési kísérlettel is.

Értesülésünk szerint a csikszeredai törvényszék vizsgálóbírója újabb tanukat rendelt be kihallgatásra, hogy Barabás dr. szerepét a bombamerényletben megvilágítsa vallomásaikkal. Így hallgatta ki Ávéd Kálmánt és Strasser Anna alfalusi kereskedőt is, akik terhelő vallomást tettek.

Modern Mozdó BRASSÓ
Telef. 518

MA még nézze meg okvetlen
a humor koronázatlan
királyának

Felix Bressart
német énekes katona-vigjátékát

Az ezred réme
kétórás nevetgető filmsláger!
Magyar feliratok.

Következő
slágerünk:

Harry Piel
német beszélőfilmje

A szentmórici kaland

Imni kell róla

Mindenfelé sok panasz hangzik el egyes hatósági közegek hivatali tulkapása ellen. Ime itt van egy példa, amely élénken illusztrálja, hogyan sarcollják a közönséget.

A hunyadmegyei prefekturáról van szó. Dr. Bejan Romulusz, a volt delegált prefektus, még ezévi május 25-én 2615—1931-es számu rendeletében szigorúan előírta, hogy háromhónapra szóló utlevelekért 277 lej bélyegilleték szedendő, ezenkívül azonban semmi más díj. A rendelet ki is van függesztve a prefekturán.

Mégis, mi történik? Az történik, hogy az utlevelet kiszolgáltató tisztviselő a 277 lejen felül további 150 lejt inkasszáll „taxa” címen — és ezért pajjon mit ad? Ad érte öt darab dévai görögkeleti templomsorsjegyet és egy „Liga Navala Romana” felirású jelvényt, amelyen még értékjelzés sincs.

Tehát — még százharminc lejt kell fizetni! Százharminc lejt! Amiből egy kisebb család a havi tejszükségletét fedezheti. És — miért? Milyen címen? Milyen joggon?

Nemcsak mi vitatjuk ezt. A nemzeti-parasztpárt kudzsi tagozata például egyik elmúlt választmányi ülésén, a közhipotéki korrupcióval foglalkozva, a következő megállapítást vetette papírra: „Semmi értelme nincs, hogy hivatalbeli tolvajokkal legális uton harcoljunk”!

Nem mi mondjuk tehát, Jorga vagy Argetoianu gondolkozhatna ezen. Az ilyen „kis dolgokban” nyilvánul meg az állami élet becsülete. Azt pedig illik megvédeni.

Gummibottal verték szét Grácban a Heimatschütz embereit, akik megrohamozták a fogházat

Grác, október hó 6.

Grác belvárosában a Heimatschütz alakulat tagjai gyűlést tartottak, amelyet Stahremberg herceg is beszédet mondott. A beszéd elhangzása után a gyűlés résztvevői a gráci tartományi bírósághoz vonultak, hogy a Priemerpucásban letartóztatott párhíveket kiszabadítsák. A rendőrség nagy készültséget küldött ki a fogház védelmére, s rövidesen gummibottal közelharca került a sor az elszánt hazafiak és a karhatalom emberei között. A tumultus éjfélig eltartott s a rendőrök győzelmével végződött, akik több embert letartóztattak a zavargók közül. A zavargásban sokan megsebesültek.

Kivándorló pénz

Azóta, hogy az európai pénzülség anynyira kimélyült, hogy már az aranybá-vány is megingott a trónusán, a legtöbb állam korlátozta pénzének kiviteltét. Az államok ráültek a pénzeszájkjukra és azt mondják: ebből pedig nem esztek! Ez egy védelmi intézkedés, amelyre azért van szükség, mert, ha pénz megy ki külföldre, nagyobb a veszély, hogy veszt az értékeiből. A lej állítólag igen kitűnő valuta lett, mert kevés van belőle a külföldön.

A kivándorló pénz ellen már nem csak devizakorlátozó rendszabályokkal operálnak az államok, hanem mindenféle más sorompókkal is. A legújabb jelszó az, hogy minden pénz maradjon itthon. Ennek az érdekében korlátozta például a magyar kormány a lapokat, tiltotta be a külföldi szén behozatalt, stb.

Ujabbán Anglia is kiadta a jelszót: „Spend our money at home!” — Költsétek el itthon pénztetek!

Az angol mondja ezt, aki a világ legnagyobb kalmárja. Aki eddig azt tartotta, hogy az ő történelmi rendeltetése, hogy a világ legeludogottabb helyeit is felkeresse és gyarmatosítsa a pénzével. Az angol úgy látszik, befejezettnek véli történelmi misszióját és nem akar többé kizárulni a tengerekkel körülhatárolt birodalmából.

— Spend our money at home!

Vagyis: az angol ne adjon ki pénzt idegen áruért. Az angol ne utazzon ki külföldre, sem passzióból, sem szükségből, sem üzletből, nehogy fontokat keljen kiadnia. Angolok spóroljatok a fontokkal! Angolok költsétek el itthon a pénztetek!

Az angol gazdasági imperializmus takarodója:

— Spend our money at home!

Romániai cégek 18 millió pengőnyi magyarországi követeléséből egyelőre 50 százalékot enged kifizetni a Magyar Nemzeti Bank

Budapest, október 6.

A „Magyarország” értesülése szerint Grigorcea román követ napok óta tárgyalásokat folytat a Magyar Nemzeti Bankkal annak érdekében, hogy a román cégeknek Magyarországon levő követeléseit szabadítsák fel és fizessék ki.

Értesülésünk szerint a Magyar Nemzeti Bank hajlandó is bizonyos előzékenységet tanúsítani Románia kérésével szemben, arról azonban, hogy a teljes követeléseket kifizessék, nem igen lehet szó.

Országos sztrájkká dagad a szatmári football-sztrájk

A pályáról kirekesztett egyesületek még felebbezésüket is alig tudták iktatztatni

Szatmár, október hó 6.

A B. L. tegnapi számában röviden jelentettük már, hogy a szatmári interimár bizottság az ottani román sportegyesületeknek, az Olimpiának, három évre bérbeadta az egyetlen sportpályát és így a többi egyesületek létének és fennmaradásának sorsát a rivális ellenfél kezére adta. A bérlet Olimpia ugyanis a többi egyesületekkel szemben olyan pályahasználati díjat számíthat fel, amilyent éppen akar és így azt az egyesületet, amely erős ellenfele, nem a pályán, hanem a kasszáján teheti tönkre.

Természetesen a többi egyesületek ez ellen a bérlet ellen a leghatározottabban tiltakoznak és azt megfelelőleg. Felebbezésüket azonban a tegnapi napon nem tudták beiktatztatni, mert az iktató hivatalban azzal érveltek, hogy az iktatás hivatali ideje elmúlt és ezen a címen a felebbezést visszautasították. Az egyesületek ma végre beadhatták felebbezésüket.

A pályáról kirekesztett egyesületek egy rögtönzött megbeszélés keretében elhatározták, hogy nem hagyják magukat az Olimpiától anyagilag terrorizálni és mindaddig, amíg a felebbezés srta el nem dől, vagy pedig az interimár bizottság határozatát vissza nem vonja, a bérleti szerződést nem hatálytalanítja, a szatmári pályán nem játszanak.

A most folyó kerületi bajnoki versenyek során azokon a napokon, amikor

Főleg tűzifa-, petroleum- és olajcégek vannak érdekelve

A romániai cégek magyarországi követelése jelenleg 15—18 millió pengőre ruhát és ebből az összegből a Magyar Nemzeti Bank egyelőre 40—50 százalékot hajlandó felszabadítani és folyósítani. Főleg romániai tűzifa-, petroleum- és olajcégek azok, amelyeknek Magyarországon követeléseik vannak.

Az erre vonatkozó tárgyalások Grigorcea és Popovics Sándor között folynak és végleges döntés körülbelül nyolc napon belül várható.

szatmári egyesületek a pályaválasztás joga, inkább idegenbe mennek játszani, sem minthogy elismerjék az Olimpia bérleti jogát és az Olimpiának a pályahasználati díjért fizessenek.

Dr. Tataru Coriolan, az országos sport szövetség alelnöke, aki tegnap az Olimpia tíz éves fennállásának jubileuma alkalmából történetesen Szatmáron tartózkodott, fogadta a pályáról kirekesztett egyesületek küldöttségét, intervenciót ígért és azonnal érintkezésbe lépett Popovici Valér rendőrvezetőrrel, az Olimpia elnökével és Puscasiu János prefektussal, akik mindketten ígéretet tettek arra vonatkozólag, hogy az interimárnál odahatnak, hogy ezt a sérelmes bérbeadását hatálytalanítsa.

Az országos sportbotránnyal való fenyegetőzés hatása alatt kapta dr. Tataru ezt az ígéretet, amely azonban már csak késő bánat. Az Olimpia vezetősége és a város interimár bizottsága hozott határozatával kimutatta, hogy az elnök és az interimár nem sportbarátok, hanem klubfanatikusok, akik még arra is képesek, hogy a szívükhöz nőtt egyesület kedvéért az összes többi egyesületet a protekcionált gazdasági önkénynek kitégyék.

Hir szerint a megrövidített egyesületek, amennyiben demonstratív sztrájkjuk a legrövidebb időn belül eredményt el nem ér, az összes hivatalos sport fórumok szolidáris sztrájkját provokálják.

A Casa Muncii készíti már jövőévi költségvetését

A nyugdíjas vasuti munkások éheznek, de az alapszabályokat nem változtatja meg a pénztár. Még 40 milliónyi apró kölcsönökre van pénze a Casa Muncii-nak, amelyet 250—300 vasutas között akar szétosztani

Bukarest, október 6.

A Casa Muncii, a vasuti munkásegélyező pénztár már sok könnynek lett a kutforrása. Már alapjaiban is úgy van megteremtve, hogy ne legyen benne sok kölcsön. A betegsegélyezést gyatrán látja el, segélyeket és olcsó kölcsönöket csak azoknak ad, akiknek akar, nem pedig a kiknek kellene, illetőleg akik rászorulnak arra és különösen nem, ha az illetőt Kisebbségi Vasutasnak hívják. A nyugdíjasokkal különösképpen mostohán bánt a Casa Muncii, nem fizeti őket pontosan, alapszabályai pedig úgy szólnak, hogy a pénztár csak 57 éves korban kezd meg a nyugdíj folyósítását s így a nyugdíjazott vasuti munkásoknak és altisztjeiknek olykor 10 esztendeig is várniuk kell, hogy az első nyugdíjot megkapják. A Casa Muncii autonóm intézmény igazgatósága többször tett már ígéretet arra, hogy módosítja az alapszabályokat, de eddig még nem került rá sor.

Az 1932 évi Casa Muncii költségvetés összege, mint beavatott helyről értesülünk, újra meg fogja közelíteni az egy-milliárd lejt. Bevételi forrásai a pénztárnak tudvalegőleg a vasuti bevétel 0.50 százaléka, amely egymaga megközelíti a félmillióárdot, a többi a munkásbérekből és altisztji fizetésekből vonja le a vasut a pénztár számára nyugdíj és egyéb illeték címén.

A Casa Muncii abból az alkalomból, hogy az új költségvetést összeállítja, ki-

mutatást közöl, amely szerint 1930 októbertől 1931 októberig 2 ezer vasuti alkalmazottnak folyósított kölcsönöket összesen 98 millió lej összegben,

viszont évvégéig még 40 milliót folyósíthat a pénztár 250—300 vasutas részére. Az igazgatóság elhatározta, hogy az ezutáni kölcsönöket elsősorban az alsóbb-rangu vasuti alkalmazottaknak fogja folyósítani. Eddig nem azoknak folyósította? Kíváncsiak vagyunk, vajon hány magyar vasutas lesz ezek között, akik évvégéig kölcsönöket kapnak!

Balho olasz légügyi miniszter repülőgépen érkezik a bukaresti légi konferenciára

Bukarest, október 6.

A Romániában tartandó légügyi konferencia október 11-én Mogosoián, Bibescu herceg kastélyában fog lefolyni. Kedd délutánra várják Balho olasz légügyi miniszter érkezését, aki repülőgépen, két másik repülő kíséretében érkezik. Franciaországot Dumesnil légügyi miniszter, Angliát Lord Amulree, Németországot pedig von Gerhardt közlekedésügyi miniszter fogja az érkezőket képviselni. A konferencián a minisztereken kívül több francia, angol, olasz és német aeroklub is részt vesz.

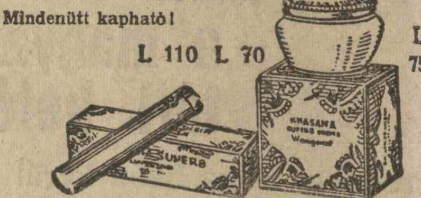

A
f
v
a
s
z

űde levegője lengi körül azt, akinek az arcáról az egészség és az ifjúság sugárzik. A vonzó külső nagy előny. Ezért ne legyen bágyadt az arca, amikor fiatalnak és üdének kell látszania, ne legyen elhanyagolt a megjelenése, amikor hódítani akar vagy reprezentálnia kell! Ne legyen sápadt és megfáradt az arca, amikor a helyzet egész embert kíván! Khasana Superb egészséges színt ad Önnek.

A Khasana Superb ajakpirosító minden szintónusú bőrhöz pompásan alkalmazkodik. Tárósan, izléseken és feltűnően elküli lópia az ajakra az ifjúság hódító üdéséget. Aki látja, nem is sejtí, hogy testét az ajka Ehhez már csak a Khasana Superb Creme-t kell eldöszölnie az orcáján, hogy az egészség friss piától legyen százszor szebbé, mint volt. A Khasana Superb hatásán nem fog sem szél, sem eső, sőt a csók sem Nem test; az arcról és az ajakról csak szappannal és vízzel mosható le.

KHASANA SUPERB

Még ma tegyen próbát egy kis csomag Khasana Superb ajakírral, ára: Lei 26 és arcpirosítóval, ára: Lei 30.

Vezérlőakart Románia részére: „Gea”-Kraier, Timişoara.

Dr. M. Albersheim, Frankfurt a M. Paris-London

HA BUTOR LEGYEN:

SZÉKELY & RÉTI

BUTOR-

GYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY

BUXAREST

BRASSÓ

MOTTO:

ELSŐKÉZBOL — A LEGJOBBAT —

LEGOLCSÓBBAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL!

Ujítsa meg

lejárta előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

A kiadóhivatal.

A gazdasági tornádó utolsó szélvihara is végigzugott a Székelyföld fölött

A krízis kimerült, mert nincs már több felemészteni valója

Jegyzetek a Transylvánia kényszerregyezségi kéréséhez

Gyergyószentmiklós, október 6.
A vihar csendesedőben van...
Az a gazdasági tornádó, amely hosszú évekig ott kavargott a Székelyföld és különösen Csikmegye fölött, kiélt már összes erőit. Nincs, ami tovább kavargassa ezt a szörnyű haláltáncot. Hajtóerői: a fekélyes indulatok, a kapzsiság, a könyörtelen birvágy és a kegyetlen, egy mástfelfaló étvágy egyre inkább lehalakul. Kába döbbenet, vagy remegő félelem költözik a helyébe, amely kimeredő szemmel néz minden ma ablakából a holnapot rejtő nehéz és félelmetes kódbé.

— Mi lesz vajon?
Csakugyan, mi lesz? Mi lesz a következménye ennek a rettenetes emberiteltnek, amely az elmúlt évtized alatt kifosztotta, letarolta a Székelyföldet? Mert, ugyebár, Istenítéletnek csak nem nevezzük azt a borzasztó fergeteget, amelyben az elemek táncát a legkárhózasabb emberi indulatok járták. Az Istenítélet hamarabb elvonul az emberek feje fölé. Bizony, emberek műve volt ez a nagy tragédia. És most is csak azért van mulóban, mert már mindent felfalt, letarolt, elpusztított. A Székelyföld ma már olyan letarolt terület, amelyen a galádság sem élhet meg, vagy legalább is új harcra nem indulhat, mert nincs miért. Minden elfogyott!

Az arany és összes kísérő átkai kivonultak innen, vagy zárt ablakaik mögé húzódtak vissza s meredt szemükből kikopog az ijedt félelem: Mi lesz vajon? Mit jelent a Gyergyóalfaluban felrobbant bomba?

A bankoknál kezdődött annak idején a baj. A bankok voltak azok a viharok, amelyek megszűnték a konjunktúrális lehetőségek rosszindulatu szeleit. Helyzetüknek fogva ez szinte természetes volt. Csak az nem volt természetes, hogy rövidesen megfellebbeztek igazi rendeltetésükről és az a betegség, ami a háború után felütötte undok fejét az emberiség között, természetükké vált. Nem a hitelélet rendes menetének a kiegyenlítésére szolgáltak, hanem az üzérkedés szentélyeivé váltak. Oh, távol kerültek nagyon azoktól az elvektől és célkitűzésektől, amiket Széchenyi István a „Hitel” című könyvében a magyar nemzetgazdaság számára és javára is követelt, miután a nyugati államokban már közkincként és az előrehaladás alapjaként szerepeltek. Ime, így lett az áldásból átok! Ugy, ahogyan a hitel nagyszerű fogalmát az üzérkedés és a könyörtelen nyereségvágy fogalma váltotta fel.

„Kereskedelmi alapokon álló pénzügyet”! Így indokolt annak idején Gyárfás Elemér s pillanatig sem gondolt arra, hogy ezzel a megfogalmazással erkölcsileg mennyire devalválta magát a kereskedelmet is, aminek a valódi értelme és lényege sohasem lehetett az, amit belőle a konjunktúra című betegség kifejezésített s amit ő sietett a bankok javára is kisajátítani, mint „erkölcsi” indokolást. Mőfidelet csodálkozom ma is, hogy akkor a tisztességes kereskedelem nem kérte ki magának ezt a beállítást.

Természetes, hogy igen-igen kínálják magukat azok az általános szölamok, amelyek most ott feketülnek mindenütt a világ gazdasága fölött. Az általános gazdasági válság! Mindenütt, az egész világon, megvan a krízis. Igaz ez, hogyne volna igaz. En azonban csak magunkról, különösebben pedig a Székelyföldről beszélünk. És nem tudok mámorba vigasztalódni amellet a keserű ital mellett, hogy máshol is hasonló betegség pusztított.

máshol sem voltak jobbak a Deákne vásznánál. Nem tehetem ezt azért, mert nagyon is közelről láttam, hogy ennek a betegségnek a legveszélyesebb formája éppen nálunk jelentkezett, sőt különös, egészen sajátos, a mi viszonyainkra jellemző komplikációk is voltak. Nem mondom mást, csak azt, hogy a mi pénzügyi intézeteink mindjárt az elején vidámitóan nagy rugékonysággal siettek elhárítani velünk, hogy ők valóban csak a miénekek. Nemzeti tökélet és ezzel kapcsolatban nemzeti kötelességeket emlegettek, vagyis olyasmiket, amelyek őket elkülönítik és számunkra értékeesebb teszik az ugynevezett nemzetközi pénzügyi intézeteknél. Azt a reményt keltették bennünk, hogy megváltozott viszonyaink között, a kisebbségi árokba való fordulásunk után, egyenesen és kimondottan értünkvaló munkát vállalnak.

Igen, ezt a hiedelmet keltették és táplálták jelszavakkal és azzal, hogy pénzügyeink irányítását szinte teljes egészében azok követelték és szerezték meg maguknak, akik a kisebbségi élet más vonalaiban is kimagasló alakok lettek, vagy akartak lenni.

Később vettük csak észre, hogy hiru reménység volt minden hozzájuk fűzött elképzelésünk, mert az irányítást és kimagaslást mind csak önmaguknak és nem nekünk szerezték meg s hogy kiadott jelszavaikból olyan közönséges üzleti fogás lett, amelynek nyomán fokozott mértékben kihasználhatták a nemzetközi betegséget: a konjunkturát. — Naivságunk és lelkesedő hiszékenysé-
günk okozta, hogy mindez szinte kizárólagosan csak a mi területekre és veszélyeinkre történt, ők viszont nemzetközi viszonylatban is dicsekedhetnek azzal, hogy a rendelkezésükre álló terepet, az alájuk hajló tömeget derekasabban kihasználták, mint bárhol másutt a hasonló eszközökkel dolgozó, pénzzel pénzt szerző társadalmi osztály.

A vihar nagyja már elzugott a Székelyföld fölött. Hamarabb széttiporta, fölemészttette az itteni értékeket, mint máshol az ottaniakat, mert sokkal falánkabb volt. Most már elülhet...

A Székelyföldön már régóta nincs semmi olyan pénzügyi élet, amit a bankok bonyolítanak le. A betétek „elrekedtek”, új kölcsönöket nem folyósítanak, mert a pénzügyi intézetek még a bankokban is kiürültek. Előre is látható volt, hogy ez lesz a vég. A tömeg, amely fölött olyan vidáman és széles nevetéssel trónolt a nemzeti és nemzetközi bankpolitika, kimerült. Kisajtolódott belőle minden arany. És a bankok is belesápadtak már a letarolt mezőbe. Az életük a pénzforgalom volt, ami most tökéletesen megszűnt. Kihelyezett kölcsöneiket sem tudják visszakapni, mert a tömegnek már lejcsékje sincs, nemhogy bankokat tömhessen a kamatéhes Moloch szájába. Árverezni? Igen, árverezni lehetne, ezt a törvényt megengedi. De ki nek árverezni?

Gyergyószentmiklóson nemrégiben 300 ezer lejes értékű ingatlan került 5 ezer lejért az árvereztető ügyvéd birtokába.

Nem volt benne csalafintaság semmi. Az az ingatlan ma Gyergyóban csak annyit ér, mert többet adni érte senki sem tud. A letarolt mezőt gazdasági dér lepte be, a viharok után. És ez a dér nem kímélte a bankokat sem. Lecsendesedtek. Most már árverezni sem érdemes. Miért árvereztessenek? A földeket, épületeket nem lehet forgatni, mint a pénzt. A pénzt, a mi nincs, még azoknak sincs, akik dus takarékkönyveket rejtgetnek otthon, mert a bankok most már kivétel nélkül mind beszüntették a kifizetéseket a brasi szász bank gyergyószentmiklósi fiókjának a kivételével. Ennek azonban nem betétjei, hanem kihelyezései vannak. Ő még harcolja a maga harcát, árvereztet is, megy a kihelyezett tőkéik és kamatok után, hiszen ő a konjunktúrában is tisztességesebben viselkedett, mint a többi, joga van tehát most ahhoz, hogy üzletmenete zökkenés nélküli folytonosságát biztosítsa.

Ez a feladat azonban a Székelyföldön most már mindennél nehezebb. Ott már megszűnt a pénzügyi élet, megvan a moratórium.

A tornádó elzugott és nyomában döbbenetes csend maradt. Egyelőre le lehet törölni mindent. És gondolkozni lehet

azon, hogy miképpen kellene ujrakezdeni. Nem igen foglalkoztatják ott már az embereket a bankügyek.

Nem érdemes most már törödni velük...

A szélvihar utolsó vonaglása a Transylvánia kényszerregyezsége volt.

Igen, a Transylvánia! Egyike, sőt a legelőkelőbbje volt azoknak a pénzügyi intézeteknek, amelyeket a „magunknak” tarthattunk. És első volt azok között is, amelyek a konjunktúrális időkben vidámitó rugékonyságot mutattak. Gyorsan terjeszkedett a Székelyföldön, fiókot fiók után nyitott s új tőkéket ugyan nem igen vitt a pénzéhes piacra, a betéti kamatlábat viszont felverte. Kellett neki a pénz, hogy legyen mit magas kamatokra kihelyezni.

Jelszavai is gyönyörűek voltak. Papok és tanítók voltak az ügynökei, egyházközségi és más magyar közvagyonyokat szívtak fel betétekként. A tanítók segélyalapja, a papok nyugdíjalapja a magvassági kötelek törvényei szerint került az ő kezelésébe. A katolikus Csikmegye közbirtokossági vagyonaiból is sokat felvett.

Minden nagyon jól ment s ebbe az egyenes utirányba beleesett, bizony beleesett az a kényszerregyezség is, amit most megkért s a mi most, utoljára még, felverte a három székely vármegye nyugalmát. A kétségbeesés sokhelyen elkeseredett vádakat zugat. Pedig ezáltal nincs igaz. A Transylvánia soha nem tett semmit helyesebben, mint azt, hogy most megkérte a kényszerregyezséget. Ez az első gáncsolhatatlanul helyes lépése, miután Gyárfás Elemér fáradságos és minden elismerésre méltó segélykérője nem sikerült. A betétek kamatok nélkül megrekednek, (elég magas volt ugyanis eddig a betéti kamat!) az adókat viszont nem kell azonnal halálra hajszolni, mert a három évi visszafizetési időszak elég lehetőséget nyújt az emberséges elrendezésre.

A bank moratóriumot közvetített adó-

sai és hitelezői között. A betétesek pénzét kamatmentesen visszatartja, az adósok terhet, kamatokkal ugyan, de három évre oszthatja fel. Ha tisztességes lesz a kényszerregyezség lefolytatása, ha a felhajtások során nem keresnek tulsokat a betétesek kárára az ügyvédek, ha a bankigazgatók fizetéseit és jutalmait leszállítják, sőt egészen megszüntetik és mindenekelőtt: ha az adósokkal szemben akkora türelmet, elnézést és jóakaratot tanusít a bank, amekkorát csak ez a három év magának megszerzett moratórium lehetővé teszi. Ha nem fog és nem akar a bank, eddigi mintára, magán a kényszerregyezségen is keresni.

A-csapás még így is nagyon nagy. Intézmények és emberek hullhatnak el a nyomán. A tornádó utolsó szélrohama még egyszer gyökereiben s megrázta a Székelyföldet, hogy annál tökéletesebb lehessen utána a csend. Nem az a csend, ami egyben a nyugalmat is jelenti, hanem az a csend, amit a leromlás és az elesettség hoz magával...

Az elmúlt évtizedben lezajlott választások után hivatalos politikai tényezőink mindig nagy örömmel és elégtétellel állapították meg, hogy a székelység erkölcsileg maradék nélkül megállotta a helyét. Igazságos megállapítás volt ez. A székelység valóban heroizmust árult el mindig, valahányszor bizonyosságot kellett tennie nemzetiségi öntudata mellett.

Erkölcileg erős volt akkor, amikor gazdaságilag a pusztító tornádó kavargott a feje fölött. Ez a tornádó gazdaságilag tönkretette, mindenből kifosztotta. Erkölcsei ereje azonban, talán, még megmaradt. Akad most valaki, vagy akadnak valakik, akik kiállanak a derlepte mezőre, felkarolják ezt az erkölcsi értéket és a letörölt táblára új életlehetőségek konturjait rajzoliák fel?

Kacsó Sándor.

Megnyílt a Balkán-olimpiász

Athén, október hó 6.

Rendkívül ünnepléses külsőségek között hetvenezer néző előtt folyt le a Balkán-olimpiász ünnepléses megnyitása. Az idő nem kedvezett. Zuhogó esőben repülőgépek raja keringett a stadion felett. A tribünön megjelent Venizelosz miniszterelnök, Vendégként megjelent a török miniszterelnök és külügyminiszter is.

A Romániára nézve legjelentősebb eredmény az első napon Fritz 14.16 méteres súlydobása volt.

„Ne használjon bárminő szappant!”

mondja

P E S S L,

a hírneves budapesti és bécsi specialista

„Övöm klienseimet a közönséges szappanok okozta irritációtól. Palmolive, hála az oliva és pálmaolajnak, biztos az érzékeny arcbőr számára is. Ezért ajánlom kizárólag e szappant”.

Pessl

Kärntnerstrasse 28, Wien

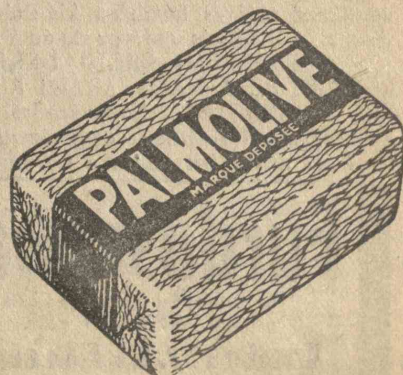
Pessl, a kiváló bécsi és budapesti specialista szépségápolási kérdésben, akinek intézete egy évszázad óta egész Európában kitűnő hírnevet örvend.

ajánlja. „Csakis egy tiszta szappan, mondja Pessl, amely finom és lágyító hatású kozmetikai olajokból készült, felelhet meg az Ön arcbőrének”.

Palmolive zöld színét kizárólag az oliva s a pálmaolajnak köszöni, amelyekből minden állati zsiradék hozzáadása nélkül készült. Követelje a zöld csomagolást a fekete szallaggal, amelyen arany betűkkel áll a név.

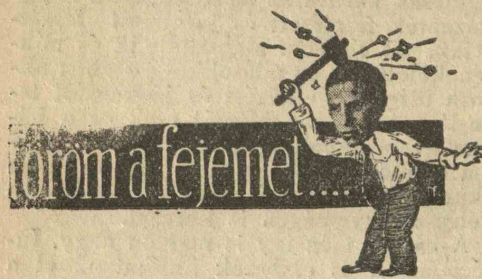
Vezérképviselő Románia részére:

MAX GRUNDHAND
Strada Eroului, 1 - Bukarest - Tel. 335 75

A szép hajnak fényleni kell!
Mossa tehát haját hetenként rendszeresen POON-EXTRA-val és öblítse utána HAJFÉNY-NYEL, amely minden csomaghoz ingyen mellékelve van! A SCHWARZKOPF-HAJFÉNY-POR felfrissíti és erősíti a haját s azt a csodálatos fényt adja meg, amelyet Ön annyira szeret! SCHWARZKOPF-EXTRA az egyedül! Shampoo hajfényporral KEPVISELET! „PHARMAG”, BRAŞOV

Hírek

A bíró

I. felvonás.
A meccs előtt.

Futballbíró (a legutóbbi botrányos mérkőzésekre való tekintettel érzékenyen bucsuzik feleségétől és gyermekétől. Biráskodni megy...)

Bíró:

Ah, ég veled, ondolált hitvesem
Ruzsos ajkadnak többé nem esem
Végső percemig, csak rád gondolok
A biráskodás halálos dolog
Ettől remeg bennem minden atom
Ég veled is, ártatlan magzatom!
Működni fog a sirásó lapát...
Hisz' biráskodni megy most jó apád!

Hítoesi:

Megcsap a sejtés, álnok, vad szele
Ne menj Izsó, a vesztedbe bele!

Bíró:

Ne sirj Mucus, te gyengeszívű nő
Jóska, adjad a páncélot elő...
Ne bocsáss el nagy utamra félve
Töreksem majd visszajönni élve.
Páncélba bujik s elmegy. Görögült, zene,
után csend. Csak a feleség szópakolása hal-
latszik.)

II. felvonás.

A meccs után.

Bíró (betámolyog):

Hozsánna néked, jó drangyalom
Hálatelt szívvel égnek száll dalom
Jobb lábamat ugyan kettőtörték
S bal bordámat kissé meggyörtörték
Majd májambra hágtak csudamódon
S szemem sincsen, hogyha nem csalódom
Mégis lánggal ég bennem a lélek
Térdre anyjuk! Csoda történt! Élek!

(Orgonaszó.)

Függöny.

Nemes Ferenc

— AZ OSZTRAK PÓSTA KORLATOZTA A KÜLFÖLDRE SZÓLÓ PÓSTAUTALVÁNY FORGALMÁT. Bécsből jelentik: A szövetségi postaigazgatóság tegnap kiadott rendeletével megtiltotta a Franciaországba, Svájcba, Belgiumba és Csehszlovákiába szánt pénzküldemények továbbítását. Ebbe a négy államba tehát az osztrák postahivatalok postautalványokat további intézkedésig nem vehetnek fel.

— ALTALANOS SZTRAJK MADRIDBAN. Madridból jelentik: Hétfőn este általános sztrájk tört ki. A munkások heves tüntetést rendeztek, miközben a munkabér emelését és a házibér leszállítását követelték. A tüntetők Madrid külvárosában a karhatalommal is megütköztek. Az összecsapásnak számos sebesültje van.

— HALÁLOS JÁTEK A REVOLVERREL. Végzetes szerencsétlenség érte Klöckner Vilmos tizenhétéves brassói diákot, aki bátyja revolverével játszadozott. — A revolver elsült a kezében és a golyó szíve fölé a mellébe hatolt. A szerencsétlenül járt diákot súlyos állapotban szállították a kórházba.

— MENETKÖZBEN IS MEG LEHET EZENTUL VÁLTANI A VASUTI JEGYET. Bukarestből jelentik: A CFR elhatározta, hogy ezentul nem bünteti meg azokat, akik jegy nélkül szállanak fel a vonatra, feltéve, hogy jóhiszeműségeket igazolni tudják. Ezek menetközben is válhatnak majd jegyet és csak szuprataxát kell fizetniük, még pedig első osztálynál 40 lej, második osztálynál 30 lej, és harmadik osztálynál 20 lej. A régebbi 600, 400 és 300 lejes büntetésekkel csak azokat sújtják, akik rosszhiszeműen kerültek jegy nélkül a vonatra.

— 50 SZÁZALEKOS KEDVEZMÉNNYEL LEHET BUKARESTBE UTAZNI. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos utazási és szállítási kedvezményt nyújt az október 5-én megnyílt bukaresti mezőgazdasági és háziipari kiállítás résztvevőinek. A kiállítás október 20-án ér véget.

— TÖRTÉNELMI EREJŰ DEKLARÁCIÓ FEJEZTE BE A NAGYVÁRADAI REFORMÁTUS NAGYHETET. Nagyváradról jelentik: Az erdélyi reformátusok nagyváradai nagyhetének az utolsó két napja a következő pro-

grammal telt el: Szombaton este irodalmi estély volt, amelyen Dónáth László, Maksay Albert, Sárközy Lajos református lelkészek, Tabéry Géza, Szombati-Szabó István, a költő-pap és Perédy György szerepeltek. Vasárnap az újvárosi templomban Makkai Sándor püspök, az olasz városrészen Vásárhelyi János, a rétiben Csia Pál, a velenceiben Farkas Albert prédikáltak. A templomokból a hívek a leánygimnázium dísztermébe vonultak, ahol megalakult a Károli Gáspár irodalmi társaság. A tisztikar a következőképpen alakult meg: Elnökök: dr. Makkai Sándor, dr. Thury Kálmán, alelnökök: Vásárhelyi János és dr. Nagy Sándor, egyházmegyei főgondnokok. Főtitkár: dr. Maksay Albert, titkárok: Debrecezy István és Jancsó Elemér. Pénztárnok: dr. Darkó Ákos, főügyész: dr. Szöllőssy Ákos. A társaság 40 tagu választmányt választott. Délután a református nagyhetet nagygyűlés rekesztette be. A nagygyűlésen sok ezer száma menő közönség jelenlétében Makkai Sándor püspök foglalta össze a református nagyhetét eredményeit. Utána Bene Ferenc, a dést egyházmegye főgondnoka olvasta fel a romániai magyar reformátusok ünnepélyes deklarációját. A deklaráció egyrészt leszögezi azt, hogy az egyház a súlyosan reá nehezedő idők megpróbáltatásainak elszántággal néz elé. Kijelenti, hogy kötelező érzé magát hirdetni Krisztus uralmi igéjét nem csak az emberi lélek, hanem a társadalom és minden emberi alakulat felett. Kötelessége vádat emelni és vádat képviselni a Mammon szívtelen bálványozásával szemben és tovább nem halasztható kötelessége, hogy a társadalmi és osztálykülönbségeket, válaszfalakat, a keresztény szeretet bátorságával ledöntse.

— BURESCH, VOLT KANCELLAR LETT AZ ÚJ PÉNZÜGYMINISZTER. Bécsből jelentik: Redlich, a szövetségi kormány pénzügyminisztere benyújtotta lemondását. Niklas elnök az osztrák pénzügyek vezetésével Redlich utódjaként Buresch, volt kancellárt bízta meg.

— A BRASSÓI SZINISZEZŐN. Mához egy hétre gyul ki először a magyar szintársulat rivaldájának villanyfűzére, hogy másfél hónapon keresztül gyönyörködtesse Brassó kultúrközönségét. A gazdag műsor újdonságokkal teltet összeállítás a kétségkívül nagy sikerű színiszerezőről keszkesdik. A közönség nagymérvű pártolása is alátámasztja a határozó idény sikerét, amely az előjelekből ítélve, máris biztosnak vehető.

— A LETARTÓZTATOTT TÖRVÉNSZEKI ELNÖKNÉ TEMESVÁRI MŰKÖDÉSE. Temesvárról jelentik tudósítónk: A Bukarestben letartóztatott Parascivescu asszony vizsgáléseket követett el 1922-ben Temesváron is, ahol férje annak idején törvényszéki tanácselnök volt. Állandóan zavarta a kereskedőket s azzal fenyegette őket, hogy árdragítás miatt feljelentést tesz ellenük, ha nem bocsátják rendelkezésére az esetenként kívánt összeget. Parascivescu asszony volt egyébként oka férje nyugdíjaztatásának is. Virág Sándor, temesvári cukrászt többek között szintén feljelentette, de 5000 lej ellenében kivitte férjéért, hogy a cukrászt felmentse. A mikor Parascivescu asszony a pénztért megjelent, egy odarendelt detektív letartóztatta. A tanácselnök felesége ez ügyből kifolyólag tilt is négy napot s mikor a botrány hullámai egy kissé elsimultak, férjét nyugdíjazták. — Parascivescuék ekkor Bukarestbe költöztek.

— Számos női bajnál, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazták. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Nyolc hónapi fogházra ítélték a gyermekközploki szatírt. Csíkszeredai tudósítónk jelenti: Két és fél hónappal ezelőtt Póra József gyermekközploki leányt feljelentették, hogy erőszakot követett el egy leányon. Pórárt a csendőrség a feljelentés alapján letartóztatta és átadta az ügyészségnek. A csíkszeredai törvényszék tegnap tárgyalta le az erőszakos Don Juan bünyűjét s rövid tanácskozás után Póra Józsefet 8 hónapi fogházra ítélté, a leányt pedig arra utasította, hogy kártérítési igényeit polgári per után érvényesítse. Az ítéletbe úgy a vádlott, mint az ügyész megnyugodott.

— ROSESCU ÉS LEONARD ROMAN PILOTÁKAT SZERENCSETLENSÉG ÉRTE A LE BOURGETI REPÜLŐTÉREN. Párisból jelentik: Hétfőn reggel 8 óra körül megdöbbentő szerencsétlenség érte Ruescut és Leonard román pilótákat a Páris közelében levő le bourgeti repülőtérén. A két kiváló román repülő a Bibescu-serlegért folyó repülőversenyen vett részt. Gépjük reggel 7 órakor startolt a le bourgeti repülőtérén. Utközben azonban motorjuk többször elakadt s emiatt kénytelenek voltak az ut folytatásáról lemondani. Visszaforodtak tehát Le Bourget felé, hogy a repülőtérén leszállva, motorjukat kijavítsák. A szerencsétlenség a leszállásnál történt. A gép hirtelen nagy erővel a földhöz vágódott és pozdorjává törte, a két pilótát maga alá temette. Ruescut és Leonardot súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

★ HAZASSÁG. Konradsheimi báró Conrad Ferenc és konradsheimi báró Conrad Ferencné, sz. kibédi és homoródalmási Kenyeres Margit, f. é. október hó 3-án tartották esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— A GYERGYŐSZENTMIKLÓSI KÖZKÖRHÁZBAN NEM ADNAK UJABBAN KÖTSZERT. Csíkszeredai tudósítónk jelenti: Az utóbbi időben rengeteg panaszhangzott el a gyergyószentmiklósi kórház ellen. Legujabb vívmányaként az állami betegápolási rendszernek, bevezették ottan is azt a szokást, hogy a betegeknek még kötszert sem adnak. Ha valakinek kötözésre van szüksége, a szükséges pólyákat és vattát magával kell vinnie a gyógykezelésért.

Spekulálják talán kagylóra?

Van tehát megint? Kétségtelen hogy van. A valutaszpekuláció, amely olyan virágzó „ipar” volt még ezelőtt hat-hét évvel is, most megint kezd üzlet lenni. Közben volt egy olyasféle „valutás-emigráció” — a legszilajabb fiatal devizőrök 1924—25 felé vagy valamivel későbbben szépen átmertek a határon, próbáltak új életet kezdeni Magyarországon, vagy Ausztriában, sokan még messzebbre mentek, Berlinbe, Párisba és Délamerikába is. Pesti kávéházakban, legutóljára pedig a Békéscsaba felé haladó személyvonaton láttam állni egy ilyen levitőzett devizőrt, ugynevezett okos fiút, akinek itt nálunk valamikor hallatlanul jól ment. Emlékszem, mutatta nekem a lakásán a selyeminget, a pizsamát, teveször-hálókabátját. A legszebb szeretői voltak. Aztán egyszerre csak félrecsuszott alatta a deszka és — lent volt a csupasz földön.

Most azonban már hónapok óta megint szimatolnak. Az idők kezdenek kedvezni és — nincs olyan száműzetés, aminek egyszer vége ne volna. A pesti és becsi kávéházakból, ahol azott verebéként bujtak meg az utolsó években, kezlik borzolni a tollakat. Lehet látni őket sietni kis táskákkal az állomáshoz, — utaznak.

A Keleti-pályaudvaron is volt szerencsem üdvözölni egyik ilyen régi ismerőst. Nem volt már öt éve Romániában. Most jött haza. Félrehuzott és kitüntött bizalmával:

— Az egész nem nagy dolog — azt mondja. — Erdélyben veszek pengőt, felhozom Pestre és itt eladom lejtért. Minden pengőnél meg kell, hogy keressek legalább öt lejt.

Ezek természetesen csak a — krejzle-rei az „üzletágnak”. A nagy kötelességek ma is a régi előkelőségek bonyolítják. Párnázott szobákból, telefonon, — igaz, hogy a telefont Pesten nagyon figyelik.

Konjunktura kezd lenni. Bizonyos, hogy a mostani napjainkban már születnek a Boselei, Castiglioniak, Rajna-Rosenthaljai. (Hogy egészen végigmenjek a skálán.) Csak az a bajuk, hogy — már nem érzik magukat olyan biztonságban. Már korántsem annyira bizakodók. mint 1924-ben, például. Amikor még a valuta is — tuzta üzlet volt. De ma? Amikor már az aranyról se tudjuk, hogy — meddig lesz arany és mikor válik egyszerre csak muzeális, történelmi darabbá? És a pénz is — hogy meddig lesz pénz?!

Mit lehet ma tudni? Hátha — kagylókra kellene spekulálni?

Benamy Sándor.

— EL AKARJAK VENNİ A CSIKI ÖZVEGYASSZONYOK ITALMÉRÉSI ENGEDÉLYÉT. Csíkszeredai tudósítónk jelenti: A csíkszeredai pénzügyi hatóságok újabb kitaró hajszát indítottak azok után az özvegyasszonyok után, akik italmérési engedélyek tulajdonosai. — Arra való hivatkozással, hogy a szeszörvény rendelkezései szerint özvegy asszony csak férje halála után egy évig tarthatja meg az italmérési engedélyt, a pénzügyi közegek egymásután akarják elvenni az özvegyek italmérési engedélyeit. Ugy látszik, tudatosan elfelejtik ezek a pénzügyi tisztviselők, hogy a szeszörvény rendelkezései nem érintik a szerzett jogokat s visszaható erejük nincs.

— BIA-TORBAGYI MERÉNYLÖKET FOGTAK A FEKETETENGER PARTJÁN IS. Bukarestből jelentik: A kisenevi sziguranca ma beszállítottak két magyar fiatalembert, akiket a Feketetenger egyik kikötőjében, Buznazban tartóztattak le. A két budapesti származású fiatalember motorcsónakon érkezett a kikötőbe. Igazoló írást nem találtak náluk. Védelmükre azt hozták fel, hogy kiránduláson voltak a Dunán és véletlenül kerültek ki a tengerre, ahol eltévedtek. A sziguranca az a vélemény alakult ki, hogy a két fiatalembernek valami köze lehet a bia-torbági merényletnek s erre való tekintettel személyadataikat és vallomásaikat a budapesti rendőrfőkapitányság rendelkezésére bocsátják.

— ÖTSZÁZ LEJ ADÓTARTOZÁS MIATT 5300 LEJÉRT ELKÖTYAVETÉLTÉK A FÉLMILLIÓT ÉRŐ SZILÁGYOSOMLYÓI MOZIT. Nagyváradai tudósítónk jelenti: A temesvári Filmcentrala filmkölcsonzó vállalat 50.000 lej követelése erejéig bírói uton foglalást rendelt el a szilágyosomlyói Astra mozi ellen és zárgondnokot neveztetett ki a mozihoz. A szilágyosomlyói járásbírószág azonban egy vasárnapi napon hozott döntésével a zárgondnokot elmozdította. A zilahi törvényszék ugyanezt a végzést megsemmisítette és visszahelyezte a zárgondnokot, de annak már nem sok dolga akadt. A városi adóhivatal egy szép napon felnyitatta a mozi és 500 lej adótartozás fejében 5300 lejért elárvereztette az egész mozi, amelyet tulajdonosai nemrég 600.000 lejért vettek meg. Kell-e kommentár ehhez az esethez?

— A SZERENCSETEN ADÓALANY KETŐS TRAGÉDIAJA. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Pintér Lajos hegyközplaki földművesre nem mindennapi szerencsétlenség szakadt a biharpüspöki adóhivatal jóvoltából. Pintér nem volt otthon, üresen állt az egész háza, amikor adótartozás fejében foglalni jöttek a biharpüspöki adóhivatal emberei. Fel-törték a bezárt lakást s elvitték az ágyneműket is. Az egyik párnában volt Pintérnek keserves nélkülözésekkel összegyűjtött 3000 lej készpénz is. A kétszeresen kárvalott gazda elrohant a perceptorhoz, de az kijelentette, hogy neki nincs tudomása a pénzről. A kutatták a párnákat, de hiába: a pénz nyomtalanul eltűnt. Pintér panaszra szadit Biharmegye új prefektusához is, de ő már csak annyit tehetett, hogy elrendelte a vizsgálat megindítását. Az ügyészségben meg-indították a vizsgálatot: ismeretlen tettes el-
len.

— MAGYARORSZÁG SEGÉLYT AD A HADIKÖLCSÖNKÖTÉNYEK TULAJDONOSAINAK. Budapestről jelentik: A népjóléti minisztérium karitatív alapon rövidesen megkezdte a hadikölcsönkötévény-tulajdonosok támogatását. A kötévények értéke bizonyos százalékát fogják visszafizetni ilyen formában.

— ELITÉLT BETÖRŐK. A brassói törvényszék második szekciója ma tárgyalta Ficar Mózes és Toma Tinca György betörési bűnperét. A két sáromberkei paraszt három nagy betörést követett el rövid egymásutánban és akkor fogták el őket, amikor ép egy kereskedőt akartak kirabolni. A törvényszék egy évi, illetve két évi fogházbüntetésre ítélte őket.

— EGY ÉVI BORTON LILIOMTIPRÁSER. Sebők Ferenc negyvenöt éves susztert a brassói törvényszék második szekciója ma liliomtiprásért egy évi fogházra ítélte. Az idősebb Hosszu-utcai suszterhez mintegy két évvel ezelőtt egy tizenkétéves kislány, Pop Ilona cipőt vitt javítani és akkor követte el a suszter bestialis erőszakot.

Bizományosaink figyelmébe

Az 1932-ik évre szóló négy félnaptárra vonatkozó körleveleinket szétküldöttük. Felkérjük bizományosainkat ezuton is, hogy megrendelésüket sürgősen feladni sziveskedjenek, mert megrendelés nélkül senkinek sem küldünk naptárt.

Brassói Lapok Könyvosztálya.

ASTRA (APOLLO) MOZGÓ

RBASSO

Oktober 6-ától, keddtől fut a csodás filmbohózat

„A cég házassodik”

Könnnyekig megnevetefi a nézőt.

Főszerepben Charlotte Ander, Ralp Arthur Roberts és Oskar Karlweiss.

MAGYAR FELIRATOK

Ezenkívül: Ném t beszélő zsurnál és Micky-Maus.

JÖN!

„A nagy ut”

?? Az álmarhalli ??

A szezon legnagyobb filmalkotása. 50.000 szereplő, hatalmas scénáriumok

Közgazdaság

Az üres fazék koalíciója!

Iria: Halász Sándor

A legnagyobb elragadtatás hangján reagáljuk a hírt, hogy a cukor ára rövidesen tíz lejjel alábbszáll. És ugyanígy entuziázmussal a másikat, amely arról számol be, hogy az Ugir összeült és tanácskozott, hogy az iparcikkek árait álltalában és az egész vonalon olcsóbbá tegesse. A fellegekbe járó tervek és az elvont teóriák helyett végre valami hasznos dolog. Eddig csak ankétokat és konferenciákat kaptunk; könyveket és tanulmányokat arról, hogy miképpen hozzuk és hozzák egyenesbe azt a görbét, amely, mint óriáskigó, egész életünk rendjét körülfontja. Most végre pörölyt vesznek elő és kalapácsot, hogy az elgörbült egyenest újra életre verjék.

Ez már igen: ez már istennek és embernek egyaránt tetsző cselekedet.

Szinte ünneprontás e fellekesült percben menten bevallani, hogy a cukor árának leszállításában nem tudtak megegyezni és ugyanazonosan az Ugir gyűlése is azzal oszlott szét, hogy bár bennük a legteljesebb megértés és jóakarát, az iparcikkek árát ejteni szintén nem lehet.

Azzal, hogy kormányék és Ugirék külön-külön, de azonos akaráttal, összeültek tárgyalni, demonstrálták, hogy ismerik és elismerik a jelennek szörnyű bajait és azzal, hogy kormányék és Ugirék eredménytelenül ismét széjjelmentek, bevallozták, hogy bár ismerik a bajt, rajta segíteni nem tudnak. A cukorral úgy van, hogy a kormány már engedett a taxából, a repatermelők már elfogadták a reájuk eső engedmény-kvótát, csak éppen a gyárosok renitenskednek és az Ugirnál is úgy van, hogy bár minden gyáros és minden ipari löke, elismeri és bevallja, hogy az áru azért nem fog, mert az áru nem ennek a mai keresetű embernek zsebéhez mért, mégis a segítség felfelé feljut, hanem feltárlt ösvenyeg előtt tehetetlenül állanak meg és — „mossák kezeiket”.

A cukorról nem érdemes tovább beszélni. A cukor nem fogyasztási cikk, ma már, hanem — rendel. A cukrot annyira messze vitték a polgári halandó vagy-asztalától, hogy az nem a tömegé többé, hanem azoké a kivételes protekcionáltaké, akikre a cukor rámosolyogni kegyeskedik. A kitüntetés annak jár, akinek adják. A kitüntetés nem lehet igényelni és követelni. A cukor, a szükséges és embert megillető cukor, csak olyan mértékben forog ma már az emberi szükségletek tápláló ereiben, mint amilyen mértéket a kegyosztó elégségesnek és szükségesnek tart.

A termelő gazda és az előállító gyár nem is törődik vele sokat, mert hiszen abból, amit Bulgáriának öt lejjert már haszon mellett árusítani lehet, Romániában, ahol érette negyven lejt kapnak, „sokat eladni nem kell. Aki — eszi, az megveszi akinek drága, az ne egye.

Az Ugir csödbement akciója azonban nem ilyen egyszerű. Az Ugir elakadt ármérséklő-terve nem a romániai gyárosok saját maguk külön ügye. Az a nagyszerrű elzárkózás és az az Olimpus, amelyre az iparpártolás védőpálya a gyárpárt tiz évvel ezelőtt felemelte, düledezőben. Valamit cselekedni kell. Cselekedni kell, mert annak a megkeresett vagyonnak, a melyet hét bő esztendő duzzasztottak, szinte állagát repesztik már és annak a jövedelmének, amelyben az idők végtelen-jég biztak, horizontját eldőlítették. A buza árának srófia üresen forog. Nem megy feljebb, mert nem engedi Kanada és nem engedi az orosz áru és nem engedi

a magyar alföld és e percben — és már régen! — az a helyzet, hogy az a védőpám, amelyet a magasabb profilért az ipar szájába adtak, mint a sápadt és gyenge kölyök szájába ahogyan az anya emlőjét adja, nem hiszál többé.

Az Ugir ennek ellenére is úgy találja, hogy nem lehet árat szállítani. Kimutatja, hogy a nyersanyag nem drága, a munkabér szintén nem, csak a terhek, amelyek a nyersanyag és a munkabér köré fonódnak, mint repkény a vár falára, kötik meg a teremtő-munka árpolitikáját. A nyersanyag és a munkabér lépést tartanak az idővel. A nyersanyag és a munkabér, ha sziszegve és fogcsikorgatva is, de kisebb igényekkel és dotációkkal is megelégszik ma már, de vannak termelési tényezők, amelyek nem látnak és nem hallanak és ami a legfontosabb — nem mozdulnak. Adó, taxa, bélyeg, páma, betegsegélyző, fuvar, olaj, hajtóerő, kamat, biztosítás és még egy sereg egyéb tényező olyan kulcs szerint nyomja és sajtolja a termelő ipart, mintha az ipar ma száz százalékos kapacitással és kétszáz százalékos monopolszerű nyereséggel dolgoznék még mindig, holott legfeljebb ha husz százalékos kapacitással szalad és legfeljebb, ha az önköltségi áron felül anynyi nyereséget számít, mint amennyire a dubióz kihelyezéseknek biztosítására szükséges.

Ebben a hivatalos Ugir álláspontban van valamennyi igazság. Kétségtelen, hogy mindenki árleszállítást akar, de ezzel szemben az is kétségtelen, hogy mindenki azt akarja, hogy az árakat a másik szállítsa le. Az árleszállítás nem örömmű. Az megy le az áraiól, akinek muszáj. A postának és a vasútnak nem muszáj, a kamatnak és adónak szintén nem sürgős, a biztosítás kartele és a betegsegélyző állami protekcionizmusa szintén bírja, csak éppen a gyáros nem bírja: neki sürgős lenne. Sajnos, még nem eléggé sürgős neki sem, mert még ma is előfordul, hogy szétozzik egy Ugir-gyűlés azzal a megoldó és bölcs határozattal, hogy: nem lehet.

— Egy kiló pakura 20 bani, a taxa rajta 30 bani és a fuvardíj a gyártelep-ig egy lej és négy bani! — mondja egy gyárigazgató.

Es még ezekben az időkben és még ezekben a napokban is megelégszik az Ugir azzal a semmitmondó eredménnyel, hogy: nem lehet. Husz banira egy lej és 34 bani teher! Husz bani értékére egy lej és 34 bani szállang! Ha husz bani egy lej és 34 bani ballasztot visel, akkor már régen muszáj.

A gyáripár tehetetlensége és rövidlátása rövidesen szörnyű tragédiákat terem majd. Ha az elhelyezési krízis dekadenciája előtt továbbra is ezzel a gerinctelen politikával állanak, még jobban elterelbelyesedik és kiszélesül az az ipari krízis, amely már a nagy hatalmakból gyenge és erőllent termelési erőket teremtett. Ma még mindig csak az az egyetlen megoldás, hogy a hatalmukban álló nyersanyagok árát és a hatalmuk alatt vergődő munkabérek farigcsálgják, hogy egyre és mindig csak a megélhetési minimumának lezserített méreteit szűkítik és nem látják, hogy a munkabérek további kurtitása még jobban elterjeszti a fogyasztási-keptelenség pusztító ragályát. Mindennap és minden órában lecsapnak valamit a sovánny emberi keresetből és még egyetlen alkalommal sem jutott eszükbe a rajtuk

elnehezede mázsányi ballasztokból robbantani.

Az igazságnak tartozunk vele, mikor elismerjük, hogy néha, ritkán, egy kis görögütés tüntetést rendeznek Ugirék is. Megfogalmazzák a memorandumot, át és át simitgatják stílusát és felviszik a miniszteriumba. Ezek a memorandumok a legtöbb esetben válasz nélkül elhalnak a poros irattárban vagy rózsaszíves clintézzel visszakerülnek a kibocsátó birtokába, de lényegileg és lényegében semmi sem történik. Még mindig egy lej és 34 bani a pakura fuvarja, az a pakuráé, a mely a telepen husz baniba kerül és az

Ugir ilyenkor felsóhajt és megállapítja:

— Nem lehet!

Nem lehet, nagyon természetes, hogy nem lehet, mikor a gyáripár még mindig nem látja és még mindig nem érzi, hogy sorsközössége van azzal az agráriussal, azzal a munkással és azzal a kis polgárral, amelynek árúját hiába kínálja fel, mert, szegény, nem tud egyebet választolni, mint hogy nem vehet, mert — nem lehet.

A politikai praktikák és célkitűzések ismerik a koalíciót. Össze tudnak állani, ha érdekeik így kívánják. Eg és föld, tűz és víz összeszövetkezik a husos fazékért. Miért nem tud végre az egysorsu és egy fájdalmu gyáripár koalíciós frontot teremteni azzal a fogyasztóval, amely vele együtt az üres fazék mellett ott éheznek? Miért nem ébred rá az ipari tőke is arra, hogy eddigi szöbetsége, az állam, a vasút, a posta és a páma, a tröszt és a kartell, ellene fordult, ellensége lett és hogy ezekkel az ellenségeivel szemben a beletörődes letargiaja bün és csak a kollektív harci felvonulás az egyetlen kivétel kiút.

Kiút, amíg — lehet!

Koalíciót, mert — muszáj!

Azonnal elárverezhető a követelés biztosítására lefoglalt gabona!

Érdekes táblai döntés, amely kimondja, hogy ítélet előtt soron kívül eladható a biztosítási végrehajtással lefoglalt gabona

Bukarest, október 6.

A galaci ítélőtábla tegnap érdekes elvi döntést hozott, amelyben kimondja, hogy ítélet előtt soron kívül elárverezhető az a gabona, amelyet biztosítási végrehajtással lefoglaltak. Az ügy, amelyben a galaci tábla a döntést hozta, a következő:

Egy lausannei nagy gabonacég pert indított az egyik brailai exportőr ellen nagyobb összegre rugó követelése erejéig és kérte, hogy a bíróság rendeljen el biztosítási végrehajtást a brailai cég raktárában található gabonára, amit a bíróság teljesített is. A svájci cég azután azt kérte, hogy

tekintettel a gabona romlandóságára, a bíróság még az ítélet meghozatala előtt

rendelje el a lefoglalt gabona elárvereztetését.

A törvényszék a svájci céget ezzel a kérésével elutasította, mert arra nézve nincsen bírói joggyakorlat, hogy ítélet előtt lehessen árvereztetni a csak előzetes biztosítékkal lefoglalt árut. Felelőzős folytatn került az ügy a galaci tábla elé, a mely indoklásában kimondja, hogy

miután a gabona romlandó, az árverést ítélet előtt is meg lehet tartani, a befolyt összeget azonban bírói letétbe kell helyezni mindaddig, amíg a jogerős ítélet el nem hangzik.

Az elvi döntés ügy jogászai, mint gabonakereskedelmi körökben élénk diszkusszióra adott alkalmat.

Hetenként 60–70 munkást bocsát el és felére csökkentette a munkaidőt a kolozsvári Dermata-cipőgyár

Nincs megrendelés

Kolozsvár, október 6.

A kolozsvári Dermata-művek munkásai körében ismét elkeseredett hangulat lett urrá. Néhány héttel ezelőtt még a gyár több, mint 2000 emberre szaporította fel munkásainak létszámát, naponta 10–11 órát is dolgoztatott velük és aki nem akart túlórázni, azt elbocsátották. Szeptemberben váratlanul megfordult a helyzet és a gyár igazgatósága az egész vonalon felére csökkentette a munkaidőt, sőt

egyes osztályokon alig 2–3 órát dolgoznak a munkások.

A munkaidő redukálásával párhuzamosan a gyárnál megint megkezdődtek az elbocsátások. Egyetlen hónap alatt körülbelül 200 embert küldtek el a Dermata-tól és azóta is minden héten legalább 60–70 felmondás van.

A bórpari munkások szakszervezeténél úgy itélik meg a helyzetet, hogy a Dermata, miután ellátta magát nagy készletekkel, most szabadulni szeretne a fölöslegessé vált munkásaitól. Erre enged következtetni az a körülmény is, hogy főleg a régi munkásokat építik le, akiknek magasabb a bérük és szabadság jár

nekik.

Az elbocsátás révén ezek a munkások elvesztik szerzett jogukat, azután alacsonyabb bérrel és szabadságidőre való igény nélkül a gyár újra felveszi őket, vagy legalább egy részüket. Ezzel a módszerrel sikerült is az akkordbéreket 3–15 százalékkal leszorítani, ami annál súlyosabban érinti a munkásokat, mert naponta csak 3–4 órát dolgoznak és így még száraz kenyérre sem elég a keresetük. Ugyancsak

megint divatba jöttek a szigorú büntetések.

Ha az elkészített cipőn a legesekeylebb hiba van, a cipő árát levonják a munkás fizetéséből, úgy, hogy nagyon sok az olyan munkás, aki hét végén fizetés nélkül megy haza, ellenben otthon valóságos cipőraktára van.

A munkások azt hiszik, hogy szándékosan sztrájkba akarják őket kergetni, miután a gyárban most kevés a munka. Maga az igazgatóság a megrendelések, illetve a fogyasztás visszaesésével indokolja a megszorító rendszabályokat, amelyek miatt rendkívül nagy a munkások elkeseredése.

Nem akarnak fontot elfogadni a román gabonaeportörök

Páris, október 6.

Egyes román cégek, amelyek főleg gabonát szállítottak ide és fontban kötötték ki vevőiknél a fizetést, most vonakodnak fontot elfogadni, arra való hivatkozással, hogy értéke azóta jelentősen csökkent. A párisi tőzsde, amelynek az esetet bejelentették, most a bukaresti kormányt kéri fel, hasson oda, hogy ezek a cégek a megkötött szerződést respektálják.

Tőzsde

1931 október 6.

Zürich (nyitás): Berlin 117 és fél, Amsterdam 205 és egyegyed, Newyork 511, London 19.60, Páris 20.12, Miláno 26.25, Prága 15.12, Budapest 90.20 és fél, Belgrád 900, Bukarest 305, Varsó 57.25, Bécs —.

Ólomcső-kartell készül

Bukarest, október 6.

Bukarestben ma tárgyalások kezdődtek az érdekelte gyárosok között, egy országos ólomcsőkartell létrehozása érdekében. A szakmában hosszabb idő óta erős verseny folyik s ez, valamint a kihitelezések terén bekövetkezett bizonytalanság és fogyasztási krízis meglehetősen aláasta a gyártási rentabilitást. Ha a kartell létrejön, valószínűleg a kisebb üzemek leállnak és az eladást központosítják.

Mint illetékes helyről értesülünk, a cukor árak közeli leszállítása nem aktuális, miután ezidőszent irányu tárgyalások nem folynak. A legjobb esetben is csak a hó végén kerülhet sor a minisztérium és a gyárak bizottságának összehívására s csak akkor fog a cukorárak kérdése megvitatásra kerülni. — Ezen tárgyalás eredménye ma még természetesen teljesen bizonytalan.

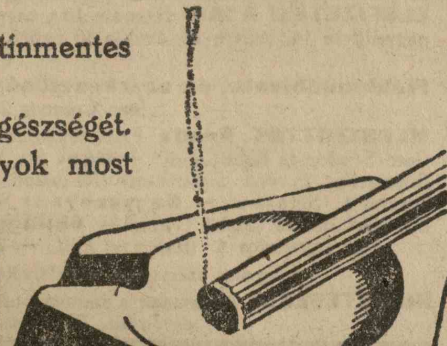
Dohányzók

SZOKJÁK meg a nikotinmentes cigarettákat!

Meg togiák óvni az egészségét. A Fumosan gyártmányok most már tökéletesek.

FUMOSAN

A SIRO VÁROS

A sortüz gyalázatosan sikerült. Nem egyszerre, egymásután kattogott a puská. A fiúk kezében remegett a karabély.

Ketten elvágódtak, a többi egyszerre nekiiramodott. Betörték az embergyűrűbe, könyökkel törtek utat és a megdermedt tömegben senki sem volt, aki feltartóztatta volna őket. Az önkéntesek észrevették, hogy milyen súlyos hibát követtek el, tehetetlenségükben és tanácstalanságukban a tömegre fordították a karabélyt s a menekülők után lövöldöztek. Kétségbeesett sikoltások hangzottak, sokan a földre vetették magukat, a legtöbb menekült, ki merre látott. Pista torkaszakadtából vívöltözött: — Tüzet szüntess, tüzet szüntess!

Mire a karabélyok elnémultak, vonagló testek maradtak a földön és vér festette pirossa a durva kövezetet. A mentők négy halottat és tizenkét sebesültet raktak kocsijukra. A városra hallatlan izgalom lett urrá. A rémhírek pillanat alatt körbeszálgultak és mire a város másik végére értek, már száz halottról és háromszáz súlyos sebesültről beszéltek. Azután újabb rémhír ütötte fel a fejét, pillanatok alatt születtek meg a legfantasztikusabb kitalálások. Azt rebesgették, hogy észak felől négyezer bolsevik közeledik a városhoz, rabolnak, fosztogatnak, gyújtogatnak, gyilkolnak és ültött a város végőrája. Mindenki kétségbeesett arra a gondolatra, hogy a forradalom rendjét az anarchia előzi meg. Bárcsak erős és fegyvermezett katonaság védené meg a polgárságot, ezt kívánta mindenki szívének mélyén és sokan katonai diktatura után sóvárogtak.

A városháza ősi tanácstermében pedig utolsó gyűlésre ült össze a régi képviselőtestület, hogy misszióját bevégezze és helyét átadja a nemzeti tanácsnak. Hatnyudala melancholikus akkordokkal indult, de hamarosan vihar zavarta meg, mert a hegypart a plebánus beszéde közben zajos tüntetést rendezett. A sima udvari pap a jobboldal nevében szónokolt, bejelentette, hogy pártja alkalmazkodik az új rendhez és a város érdekében hajlandó részt venni a forradalom építő munkájában. Soha nagyobb szükség nem volt az erők egységesítésére, mint ezekben a válságos órákban. A sze-

retet fontosságát hangoztatta, de amikor a szeretet szót annyi nyomattal hangszolyozta ki, Gelb doktor, a nemrégiben megalakult radikális párt vezérszónoka, túlfűtött temperamentumu, vérmes ember, sztenori hangon kiáltott közbe:

— És a templom előtt továbbra is árultatni fogja a Népet.

A Nép a keresztényszozialisták hetilapja volt, harcos klerikális újság, amely a háború idején igen sokszor hajlott az antiszemitizmus felé és a hadseregszállítók, a konjunkturalovagok és a panamisták romboló bűneit sokszor faji hibaként tüntette fel.

A közbeiktálás nagy vihart keltett. A karzat heves lármával kísérte az izgatott szóváltást, amelyet végül is a polgármester szerez le.

— Uraim, ha meg kell halnunk, haljunk meg méltósággal. A városra nehéz órák várnak és most nem az a feladatunk, hogy régi hibákon keseregjünk, hanem, hogy minden erőt összefogjunk a város érdekében.

A képviselőtestület után a nemzeti tanács tartotta első nyilvános ülését. Megválasztották a funkcionáriusokat, azután a legfontosabb kérdéseket tárgyalták meg. A város védelmének fontossága állott az előtérben. Egyhangulag elhatározták, hogy polgárőrséget szerveznek és minden fegyverbíró férfinak kötelességévé teszik a polgárőri szolgálatot.

Amíg a város új urai tanácskoztak, az utcán izgatott tömegek kapkodták a lapok friss kiadását, amelyből a forradalom győzelmét tudták meg. Népkormány alakult és Károlyi a miniszterelnök. Az események lavínja szakadt a városra és a sok friss szenzáció minden gondot eltemetett. De amint a délután ólmos szürkületbe hajolt, a temetőben ezer és ezer gyertyaláng lobbant fel és a hősök temetőjében nagyszerű gyászünnepek keretében áldoztak a háború áldozatai emlékének.

—XI.

A forradalom vérontás nélkül jutott a hatalom birtokába. A pesti hírekre az egész ország behódolt. Minden ellenhatás megszűnt. A tiszt gyűléseken elhatározták, hogy a tisztikar csatlakozik a nemzeti tanácshoz és kardját a nemzeti ta-

nács szolgálatába ajánlja fel. A nemzeti tanács pedig mindenkit felesketett az új rendre. Felesküdték a tanári testületek és a diákok, az apácák, a püspöki aula, felesküdtött a kereskedelmi kamara, felesküdték a pénzüzetek és a szerzetesrendek, a szakszervezetek és a katolikus legényegylet, két napon át egyebet sem tettek a nemzeti tanács megbízottai, mint esküt vettek ki. A nemzeti tanácson kívül egy-kettőre megalakult a munkástanács és a katonatanács is s ezek egyszerűen a város mellékkormányává fejlődtek. Minden úgy három retortán ment keresztül, foglalkozott vele a katonatanács, megtárgyalta a munkástanács és végül a nemzeti tanács elé került. A nemzeti tanács pedig fokozatosan bővült. Minden érdekképviselőt kiküldött delegátusát, úgy, hogy a tagok száma csakhamar negyvennél is többre szaporodott. A polgári elem túlnyomó volt benne, de a vezetés Bognár Miklós kezében volt, a radikális irányzat mindinkább előretört és a polgárság legnagyobb része is behódolt neki. 9 szociáldemokrata nőt és a szakszervezeteket egyszerűen megrohmozták. Mindenki tagsági igazolványhoz akart jutni, mert ezt menlevélnek tartották a forradalmi viharokkal szemben. A pártban pedig nem válogtak, nem vették észre, hogy ez a tulajdadás veszedelemmel jár magára a párt, hogy semmi értéket nem jelent a társadalmi osztályokból beáramló tömeg, amelynek osztályhelyzete és világnézeti felfogása mindenben elütött a szocialista életelvektől. Három-négy nappal belüli a város lakosságának a felét szocialdemokratává szervezték és a kormány röpködött az elvtárs megszólítás mint máskor a kedves jó uram. A radikális polgári párt már túlságosan jobboldali volt az új politikai tájékozódók keresők szemében, a Károlyi párt meg szervezése sehogyssem sikerült, az egyetlen életképes platformnak a szocialdemokrata program bizonyult. A polgárönérzet hiánya, a polgári politikai pártrendszer vértelensége és erőtlensége egyszerre éreztették hatásukat és megszűntek magukat. A szocialdemokrata akaratát majorizált a nemzeti tanács ülésein és Volovszky elvtárs, aki héttel ezelőtt még Pisták kórházában fiúította a gözkazánt, ellenmondás nélkül derűs kuncosásokat váltva ki az osztotta be a polgári munkát, hogy a munkások pedig menienek söpörni, egyébként sem használhatók.

Szerkesztői üzenetek

Grafikus. A kormány nyilván a munkanélküliek számára adta a szóbanforgó két milliót, s Fluérás megmondja, hogy ebből mely szervezetek mennyit kapnak. Arról, hogy deficit fedezésére, nincs szó a B. L.-nak tett nyilatkozatában, de egyébként is, ha az eljárást sérelmesnek tartanák, meg van a módjuk, (pártban, szervezetben) a kérdőre vonásra.

B. Gergely. A bukaresti Scoala superiora veterinarba a beírások október 1—15 között történnek. A felvételi vizsga tárgyai: chemia, fizika, botanika, zoológia. Az évi tandíj 2100 lej, amit részletekben is lehet fizetni. Bővebb információért forduljon a főiskola igazgatóságához.

Vulkáni áldozatok. A törvény világosan megmondja, hány évi szolgálat után mennyi a felmondási idő. Most már csak annak a bizonyítása kell, hogy a szolgálat — állandó jelleggel — nem 1923-ban, hanem 1919-ben kezdődött. De ennek az érvényesítéséhez már ügyvédi tanácsra van szükségük.

M. B. Közelebbi címét nem tudjuk, de anél-

kül is megkapja a levelet. Tessék a neve utóljára közölni a borítékon a specialitását is ennek az orvosnak. Pesten a bejelentés hivatalban is megmondják a címét.

M. Gy., Dicsőszentmárton. Ahhoz csak alapos szakismeretre, gazdag anyagra és a feladatra való rátermettségre van szükség, de semmiféle hatósági engedély nem kell. Hozzájárulni lehet, akkor már a formáltságok (sajtótörvény) eleget kell tenni.

Fr., Arad. Október 15-ig a Banca Nationala bármely fiókjánál be lehet váltani, de munkások is elfogadják fizetésül, sőt ilyen győzelmű üzletekben, éttermekben, kávéházakban is.

B. G., Sepsiszentgyörgy. A régi magyar sorjegyeknek nincs már értékük; a kihúzott nyomremények is csak pár fillért tesznek ki. — Szerb sorsjegyről közelebb kap felvilágosítást.

H. M. Az illető olajmágnás közelebbi címét nem ismerjük, de a Standard Oil Company of New Jersey America címen megtalálja a levelet.

HOLBAV KÖZSÉG (JUD. BRASOV) ELŐLJÁRÓSA

No. 859. 1931. október 3.

HIRDETMEY

Holbav község előjárósága haszonbérbe adja nyílt árverésen, zárt írásbeli ajánlattal egybekötve a község tulajdonát képező 26. szám alatti korcsmahelyiséget, az italmérsi engedéllyel együtt, 3 évi időtartamra, 1932. január hó 1-től 1934. december hó 31-ig.

Az árverésen a nyilvános számviteli törvény 88—110. paragrafusai, valamint az 1930. évi szesz-törvény 185-ik paragrafusa alapján létesített helyi bizottság által megállapított feltételek betartása mellett lesz megtartva, 1931. november hó 9-én 14 órakor a község-házánál.

Kikiáltási ár 30.000 lej évente. Óvadék 10 százezer.

Árverési feltételek megtekinthetők hétköznaponként a községi előjáróságnál.

Primar: Avram. Notar: Soós.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 22.464—1931. Serv. ad.-tiv. HIRDETMEY

Az alulirt városi tanács, mint I. fokú iparhatóság részéről, ezennel közhírré tétetik, hogy az 1931. évi szeptember hó 2-án megválasztott iparhatósági megbízottak közül az 1931. évi szeptember hó 15-én tartott alakuló gyűlésében választották meg és pedig:

I. Elnök: Radu Orghidan kereskedő.
II. Alelnök: Samuel Gross vendéglős.
III. A városi iparhatóságnál és az ipartestületnél levő iparrajstomok ellenőrzésére

alakított albizottságra:

1. Orghidan Radu kereskedő, 2. Westemear Otto kereskedő.

IV. A városi ipariskolák ellenőrzésére alakított albizottságra:

1. Muntean Joan szabó, 2. Sole Dávid vendéglős.

V. A német iskola ellenőrzésére alakított bizottságra:

1. Ciurecu Gheorghe kereskedő, 2. Reiser Frederic kereskedő.

VI. Az állami ipar és kereskedelmi iskolák ellenőrzésére alakított bizottságra:

1. dr. Westemear Otto kereskedő, 2. Alder Joan asztalos.

VII. A belvárosi műhelyek ellenőrzésére alakított bizottságra:

a) 1. Joan Frunză brutár, 2. Sole Dávid vendéglős.

b) 1. Gross Sámuel vendéglős, 2. Hanshan Albert nyomdász.

VIII. Az óbrassói műhelyek ellenőrzésére alakított bizottságra:

1. Gross Sámuel vendéglős, 2. Hanshan Albert nyomdász.

IX. A bolonyai műhelyek ellenőrzésére alakított bizottságra:

1. Tampa Joan kőműves, 2. Brânzea Joan cipész.

X. A bolgárszegi műhelyek ellenőrzésére alakított albizottságra:

1. Pestrea Constantin szűcs, 2. Stinghe Joan asztalos.

Brasov, la 24. Septembrie 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte: Secretar General

Suciu m. p. Maxim m. p.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

AGRASSOI 1.4994 avomtavallatának cialass az entissé avo tias. 3.1.1.1.1.1.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 840, évente 1600 lej.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Dăia Impăratul Traian 1. (Halmázy Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Pécs: Str. S. Barnabiu 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubailor 7. (vot Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjamin Arad. Str. Bereria 1. (Sörház-u). — Nagyszeben: Strada Guraulu 13. (Szigetváry László) — Jászvásár: Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula). — Szilágysomlyó (Hesperin Ernő) — Temeşvár: Gyárva-ros, Tigris-utca 4. (Halmázy Pál). — Torda: Str. Regele Caroland 25. (Dancs József).

Központi szervezők, pénzügyi elvi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. **HIRDETÉSEKET** tevesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Megbízható friss tisztá orth. koser LIBAZSIR megbízásból ELADÓ kilónként 72 lejért. Goldstein, Brassó, Buzasor. 15095

FAJGYUMOLCSOT vagon-számra megveszek. Ajánlatokat „készpénzfizetés” alatt a brassói kiadóhivatalban. 15183

Szoba konyhás ház Külvárosban, vagy Hétfaluban, megvételre kerestetik. Ajánlatokat „600 négyzetméter kert” brassói kiadóba. 15179

8 szobás ház olcsón eladó. Brassó, Crisana-u. 27. (Szentpéter-ut.). 15178

Brassó forgalmas utcájában kis fűszerüzlet és gyümölcs-kereskedés teljes berendezéssel és áruval, beégtség miatt átadó. Cim 15014 sz. alatt a brassói kiadóban.

Két szoba konyhás házat keresek megvételre. Lehetőleg a város közelében. Ajánlatokat „250000 lej” jellegre a brassói kiadóba kérek. 15176

Allást nyer

Bádóg és szerelő tanoncok fizetéssel felvételnek. Kertész Henrik Brassó, Szent János-ucca 23. 15141

Fiatalabb, könyvelésben, gép-és gyorsírásban jártas, németül és románul is beszélő IRODAI MUNKAERŐ azonnali beépítésre kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Megbízható” jellegre a brassói kiadóba kérek. 15175

Tanítót vagy tanítónőt keresek vidéki házhhoz. Idősebb korban, ki magyarul tanít. Cim a brassói kiadóban. 15000

Allást keres

Szerényigényű, perfektül főző házvezetőnő magyar családnál állást vállal. Cim 15177 sz. alatt a brassói kiadóban.

Lakás

3 szobás modern lakás Brassó, Strada Regele Carol (Kapu-ucca) 34. szám alatt azonnalra kiadó. 15138

3 szoba konyha, fürdőszoba nélkül, november 1-re kiadó. Brassó, Kórház-sor 12. 15136

Szoba konyha kiadó. Viz és villany. Brassó, St. Gheorghe Lazar 15. Czell-telep. 15184

Különbejárattal butorozott szoba kiadó, Brassó, Belváros, Lakatos-ucca 2-a. 15186

Kiadó két szoba konyha, fürdőszoba és kerttel. Brassó, Curmatura, volt Cenkalja 27. 15174

Vegyes

Vállalom alumíniumkarterek, autóblokkok, főtengelyek hegesztését garanciával. Buzzi villanyhegesztő-műhely Temesvár, II. Kém-ucca. 15075

Zongoráorákat ad juányos áron akadémiai növendék. Erdeklődni délután 3—5-ig Engel Margit, Brassó, Str. N. Jorga 2. III. (v. Baiulescu ház). 15184

Urinőnek pénzzavarban ki kölesőnzne. „Bánati” jellegre a bukaresti kiadóba. 15181

Pizkos és megsérült babákat kijavítok, mintha újak lennének. I. Schmidt, Brassó, Ot-vös-ucca 8. (Városi tanácsal szemben.) 15180

Könyvek

SZAZSZORSZEP KÖNYVEK fiatal leányok számára Tutsek Anna szerkesztésében kötetenként 34 lejért, Ego, Zsuzsi az új leány, Krudy Gyula, Az alispán leányai, Curtis Yorke, A Ruthwen Gyerekek, Lengyel Laura, A király és az apród, Pálosy Éva, A tanítónéni, Bogárka, Pogány Elza, Szárnypróbálgatás, Farkas Imre, Vissza Napkeletre, Vándor Ioán, A költő, Szegedi István, Bátor kisleány az uccában. Utánvételezésnél a portóköltés 20 lej. Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályától.

AZ ÉN UJSÁGOM könyvei kötetenként csak 21 lej. *Benedek Elek*, Nagy Varázsló, *Avar*, Aranyiszívű Jancsi, *Lengyel Laura*, A király és az apród *Kosáriné Réz Lola*, Ellenség a hegyoldalon, *Gracza János*, Három hét a Tiszán, *Kertész Mihály*, Senki Tamás, *Benedek Rózi*, Az I. b. lapot szerkeszt, *Tábori Piroksa*, Egy lugas története, *Majthényi Gy.* A kis verklis fiú. Posta rendelésnél az utánvét 20 lej. Megrendelhe-ők a Brassói Lapok könyvosztályától.

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bálgnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítóval 40 lej.